

17.4.2024

A9-0003/99

Tarkistus 99

Dragoș Pîslaru

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan puolesta

Mietintö

A9-0003/2024

Lucia Āuriř Nicholsonov

Eurooppalainen vammaiskortti ja eurooppalainen vammaisten henkilöiden pysäköintilupa
(COM(2023)0512 – C9-0328/2023 – 2023/0311(COD))

Ehdotus direktiiviksi

–

EUROOPAN PARLAMENTIN TARKISTUKSET*

komission ehdotukseen

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON

DIREKTIIVI (EU) 2024/...,

annettu ...,

**eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan
vahvistamisesta**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 53 artiklan
1 kohdan, 62 artiklan, 91 artiklan ja 21 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen, kun esitys lainsaatamisjarjestyksessa hyväksyttäväksi saadokseksi on toimitettu
kansallisille parlamenteille,

* Tarkistukset: uusi tai muutettu teksti merkitaan lihavoidulla kursiivilla, poistot symbolilla **█**.

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon¹,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon²,

noudattavat tavallista lainsäätämistä³,

¹ EUVL C, C/2024/1595, 5.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1595/oj>.

² EUVL C , , s. .

³ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu ... (ei vielä julkaistu EUVL:ssä), ja neuvoston päätös, annettu

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) ■ Unioni perustuu ihmisarvon, vapauden, **yhdenvertaisuuden** ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, ja se **on** sitoutunut torjumaan myös vammaisuuteen perustuvaa syrjintää Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEU-sopimus', Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', Euroopan unionin perusoikeuskirjan, jäljempänä 'perusoikeuskirja', **ja vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen⁴, jäljempänä 'vammaisyleissopimus', mukaisesti.**
- (2) Perusoikeuskirjan 26 artiklassa unioni tunnustaa vammaisten henkilöiden oikeuden päästä osallisiksi toimenpiteistä, joilla edistetään heidän itsenäistä elämäänsä, yhteiskunnallista ja ammatillista sopeutumistaan sekä osallistumistaan yhteiskuntaelämään, ja kunnioittaa tätä oikeutta.
- (3) Jokaisella unionin kansalaisella on perusoikeus vapaasti liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella, jollei SEU-sopimuksessa ja SEUT-sopimuksessa määrättyistä tai niiden soveltamisesta annetuissa säännöksissä säädetyistä rajoituksista ja ehdoista muuta johdu. **Vammaisyleissopimuksen 18 artiklassa myös tunnustetaan vammaisten henkilöiden oikeus muun muassa vapaaseen liikkumiseen ja vapauteen valita asuinpaikkansa yhdenvertaisesti muiden kanssa.**

⁴ **EUVL L 23, 27.1.2010, s. 37.**

- (4) Euroopan unionin tuomioistuimen mukaan unionin kansalaisuus on tarkoituksensa puolesta jäsenvaltioiden kansalaisten perustavanlaatuinen asema, kun he käyttävät oikeuttaan liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella, jolloin samassa tilanteessa olevat jäsenvaltioiden kansalaiset voivat saada SEUT-sopimuksen aineellisella soveltamisalalla saman oikeudellisen kohtelun kansalaisuudestaan riippumatta, jollei tätä koskevista nimenomaisesti määrätyistä poikkeuksista muuta johdu.
- (5) Unioni on ■ vammaisyleissopimuksen ■ sopimuspuoli, ja sitä sitovat sen määräykset, jotka ovat erottamaton osa unionin oikeusjärjestystä unionin toimivallan rajoissa. Kaikki jäsenvaltiot ovat vammaisyleissopimuksen sopimuspuolia, ja se sitoo jäsenvaltioita niiden toimivallan rajoissa. ***Vaikka unioni ja kaikki jäsenvaltiot ovat allekirjoittaneet ja ratifioineet vammaisyleissopimuksen, vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta on tarpeen edistää sekä unionin tasolla että kaikissa jäsenvaltioissa.***

(6) *Vammaisyleissopimuksen mukaan vammaisiin henkilöihin kuuluvat henkilöt, joilla on sellainen pitkäaikainen ruumiillinen, henkinen, älyllinen tai aisteihin liittyvä vamma, joka vuorovaikutuksessa erilaisten ympäristöön liittyvien, hallinnollisten, teknologisten ja sosiaalisten esteiden kanssa voi johtaa syrjivään kohteluun.* Vammaisyleissopimuksen tarkoituksena on *näin ollen* edistää, suojella ja taata kaikille vammaisille henkilöille täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti kaikki ihmisoikeudet ja perusvapaudet *ilman minkäänlaista syrjintää* sekä edistää vammaisten henkilöiden synnynnäisen arvon, *yksilöllisen itsemääräämisoikeuden, mukaan lukien vapaus tehdä omia valintoja, sekä riippumattomuuden* kunnioittamista ja varmistaa siten heidän täysimääräinen ja tehokas osallistumisensa yhteiskuntaan yhdenvertaisesti muiden kanssa.

Vammaisyleissopimuksessa tunnustetaan myös, että on tärkeää *kunnioittaa erilaisuutta ja hyväksyä vammaiset henkilöt osana inhimillistä monimuotoisuutta ja ihmiskuntaa ja* että on tärkeää toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä *yhtäläisten mahdollisuuksien ja esteettömyyden* varmistamiseksi vammaisille henkilöille. *Vammaisyleissopimuksessa todetaan, että vammaisiin naisiin ja tyttöihin kohdistetaan moninaisia syrjinnän muotoja, ja säädetään, että sopimuspuolten on toteutettava toimia varmistukseksi, että vammaiset naiset ja tytöt voivat nauttia täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti kaikista ihmisoikeuksista ja perusvapauksista. Lisäksi siinä tunnustetaan vaikeat olosuhteet, joita kohtaavat ne vammaiset henkilöt, joihin kohdistuu moninkertaista tai törkeää syrjintää rodun, ihonvärin, sukupuolen, kielen, uskonnon, poliittisen tai muun mielipiteen, kansallisuuden, alkuperäkansaankuulumisen, etnisen tai sosiaalisen alkuperän, varallisuuden, syntyperän, iän tai muun aseman perusteella,*

- (7) Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin⁵, jäljempänä 'pilari', josta Euroopan parlamentti, neuvosto ja komissio antoivat yhdessä julistuksen Göteborgissa 17 päivänä marraskuuta 2017, periaatteessa 3 määrätään, että jokaisella on muun muassa vammaisuudesta riippumatta oikeus yhdenvertaiseen kohteluun ja yhtäläisiin mahdollisuuksiin, siltä osin kuin on kyse *työstä, sosiaalisesta suojelusta, koulutuksesta ja* yleisesti saatavilla olevien tavaroiden ja palvelujen saatavuudesta, *ja että aliedustettujen ryhmien yhtäläisiä mahdollisuuksia on edistettävä.* Lisäksi pilarin periaatteessa 17 tunnustetaan vammaisten henkilöiden oikeus *ihmisarvoisen elämän varmistavaan toimeentulotukeen,* yhteiskuntaan osallistumisen mahdollistaviin palveluihin *ja heidän tarpeisiinsa mukautettuun työympäristöön.*
- (8) *Vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevalla strategialla 2021–2030, joka hyväksyttiin 3 päivänä maaliskuuta 2021 annetulla komission tiedonannolla, pyritään vastaamaan vammaisten henkilöiden kohtaamiin moninaisiin haasteisiin ja edistymään vammaisyleissopimuksen kaikilla osa-alueilla sekä EU:n että jäsenvaltioiden tasolla.*
- (9) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/882⁶ tavoitteena on parantaa tiettyjen tuotteiden ja palvelujen esteettömyyttä poistamalla ja ehkäisemällä esteitä, jotka johtuvat jäsenvaltioiden erilaisista esteettömyysvaatimuksista, ja siten lisätä esteettömien tuotteiden ja palvelujen saatavuutta sisämarkkinoilla, mukaan lukien pääsy tiettyjen julkisten palvelujen verkkosivustoille ja mobiililaitepohjaisiin palveluihin, ja parantaa asiaankuuluvien tietojen esteettömyyttä. ■ Myös Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/2102⁷ tavoitteena on parantaa julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuutta.

⁵ EUVL C 428, 13.12.2017, s. 10.

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/882, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista (EUVL L 151, 7.6.2019, s. 70).

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/2102, annettu 26 päivänä lokakuuta 2016, julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuudesta (EUVL L 327, 2.12.2016, s. 1).

(10) *Lisäksi unionin lainsäädännössä taataan oikeus käyttää liikennevälineitä ilman syrjintää sekä muita oikeuksia. Esimerkkejä tällaisista oikeuksista ovat muun muassa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksilla (EY) N:o 1107/2006⁸, (EU) 2021/782⁹, (EU) N:o 1177/2010¹⁰ ja (EU) N:o 181/2011¹¹ vahvistettu vammaisten ja liikuntarajoitteisten matkustajien oikeus saada maksutonta apua lento-, rautatie-, vesitai linja-autoliikenteessä Unionin lainsäädännön ja erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/62/EY¹² mukaan jäsenvaltiot voivat myös säätää alennetuista maksuista tai alennetuista maksullisten teiden, siltojen tai tunnelien käyttömaksuista sekä vammaisten henkilöiden käyttämien tai omistamien ajoneuvojen vapauttamisesta tällaisesta maksuvelvollisuudesta.*

⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 1107/2006, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2006, vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksista lentoliikenteessä (EUVL L 204, 26.7.2006, s. 1).

⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/782, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2021, rautatieliikenteen matkustajien oikeuksista ja velvollisuuksista (EUVL L 172, 17.5.2021, s. 1).

¹⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1177/2010, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, matkustajien oikeuksista meri- ja sisävesiliikenteessä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta (EUVL L 334, 17.12.2010, s. 1).

¹¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 181/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, matkustajien oikeuksista linja-autoliikenteessä sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 1).

¹² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/62/EY, annettu 17 päivänä kesäkuuta 1999, verojen ja maksujen kantamisesta raskailta tavaraliikenteen ajoneuvoilta tiettyjen infrastruktuurien käytöstä (EUVL L 69, 4.3.2002, s. 1).

- (11) Vammaiset henkilöt voivat hakea asuinjäsenvaltionsa toimivaltaisilta viranomaisilta ***tai elimiltä*** vammaisaseman tunnustamista, koska asia kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan. Vammaisuuden arviointimenettelyt vaihtelevat jäsenvaltioittain. Jos toimivaltaiset viranomaiset ***tai elimet*** tunnustavat hakijan vammaisaseman, ne voivat myöntää hänelle vammaistodistuksen, vammaiskortin tai muun virallisen asiakirjan, jossa hakijan vammaisasema tunnustetaan. ***Jäsenvaltioissa, joissa ei ole vammaisaseman määritelmää, voidaan hyödyntää vammaisuuteen perustuvia oikeuksia erityispalveluihin, kun palveluja tai etuuksia myönnetään vammaisille henkilöille.***

- (12) *Vammaisyleissopimuksessa tunnustetaan, että vammaisten henkilöiden kokema syrjintä ja sosiaalinen syrjäytyminen johtuvat pikemminkin yhteiskunnan ympäristöön liittyvistä, systeemisistä ja asenteista johtuvista esteistä kuin itse vammasta.* Koska vammaisasemaa ei tunnusteta *vastavuoroisesti* jäsenvaltioiden välillä, vammaisilla henkilöillä on *usein* erityisiä ja huomattavia vaikeuksia ja he kohtaavat *esteitä* käyttäessään perusoikeuttaan *yhdenvertaiseen kohteluun, syrjimättömyyteen ja* vapaaseen liikkuvuuteen. *Tämä koskee erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY¹³ 6 artiklan mukaisia lyhyitä oleskeluja tai vierailuja toiseen jäsenvaltioon. Kyseisessä artiklassa säädetään, että unionin kansalaisilla ja heidän perheenjäsenillään on oikeus oleskella toisessa jäsenvaltiossa enintään kolmen kuukauden ajan ilman, että heihin kohdistuu muita edellytyksiä tai muodollisuuksia kuin se, että heillä on oltava voimassa oleva henkilökortti tai passi. Mainitun direktiivin 7 artiklassa säädetään yli kolmen kuukauden pituisten ajanjaksojen osalta lisäedellytyksistä. Näissä tapauksissa mainitun direktiivin 8 artiklassa säädetään, että vastaanottava jäsenvaltio voi vaatia unionin kansalaista rekisteröitymään asianomaisen viranomaisen luona.*

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/38/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta (EUVL L 158, 30.4.2004, s. 77).

- (13) Jollei laissa toisin säädetä tai jollei jäsenvaltioiden kesken toisin sovita, vammaisten henkilöiden muuttaessa pidemmäksi ajaksi toiseen jäsenvaltioon työntekoa, opiskelua tai muuta tarkoitusta varten kyseisen toisen jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ***tai elimet*** voivat arvioida ja tunnustaa virallisesti näiden henkilöiden vammaisuuden ■ , ja he voivat saada vammaistodistuksen, vammaiskortin tai muun virallisen asiakirjan, jossa heidän vammaisasemansa tunnustetaan, ***tai päätöksen vammaisuuteen perustuvasta oikeudesta erityispalveluihin***, kyseisessä jäsenvaltiossa sovellettavien sääntöjen mukaisesti.
- (14) ***Unionin liikkuvuusohjelmaan osallistuvien vammaisten henkilöiden vapaan liikkuvuuden edistämiseksi erityisehtojen tai erityiskohtelun tai oikeuden pysäköintiehtoihin ja -järjestelyihin jatkuva soveltaminen olisi varmistettava eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan käytön avulla kyseisen ohjelman keston ajan. Unionin liikkuvuusohjelmat kattavat unionin perustamat ohjelmat, joilla tuetaan henkilöiden liikkumista tietyksi ajaksi toiseen jäsenvaltioon koulutukseen, ammattiin, kansalaistoimintaan tai kulttuuriin liittyvässä tarkoituksessa, kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/888¹⁴ perustettu Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskeva asetus ja asetuksella (EU) 2021/817¹⁵ perustettu Erasmus+ -ohjelma.***

¹⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/888, annettu 20 päivänä toukokuuta 2021, Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskevan ohjelman perustamisesta ja asetusten (EU) 2018/1475 ja (EU) N:o 375/2014 kumoamisesta (EUVL L 202, 8.6.2021, s. 32).

¹⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/817, annettu 20. toukokuuta 2021, unionin koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelman ”Erasmus+” perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1288/2013 kumoamisesta (EUVL L 189, 28.5.2021, s. 1).

- (15) Henkilöillä, joilla on tunnustettu vammaisasema ***tai vammaisuuteen perustuva oikeus erityispalveluihin ja jotka*** matkustavat tai vierailevat lyhyen ajan muussa jäsenvaltiossa kuin asuinjäsenvaltiossaan, on kuitenkin ***säännöllisesti*** merkittäviä vaikeuksia ***ja esteitä***, jos heidän vammaisasemaansa ***tai vammaisuuteen perustuvaa oikeuttaan erityispalveluihin*** ei tunnusteta siinä jäsenvaltiossa, jossa he matkustavat tai vierailevat, ja jos heillä ei ole vammaistodistusta, vammaiskorttia tai muuta virallista asiakirjaa, jossa heidän vammaisasemansa ***tai vammaisuuteen perustuva oikeutensa erityispalveluihin*** tunnustetaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa, jotta he voivat hyödyntää siellä tarjottavia erityisehtoja tai erityiskohtelua. ***Erityisesti henkilöt, joilla on näkymättömiä vammoja, kohtaavat usein erityisiä vaikeuksia, kun heitä pyydetään todistamaan vammaisuutensa matkalla toiseen jäsenvaltioon tai vieraillessaan toisessa jäsenvaltiossa.***
- (16) Toisessa jäsenvaltiossa matkustavat tai vierailevat vammaiset henkilöt joutuvat ***huomattavan*** epäedulliseen asemaan käyttäessään oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen verrattuna ***vammattomiin henkilöihin ja*** vammaisiin henkilöihin, joilla on vammaistodistus, vammaiskortti tai muu virallinen asiakirja, jossa tunnustetaan heidän vammaisasemansa ***tai vammaisuuteen perustuva oikeutensa erityispalveluihin*** siinä jäsenvaltiossa, johon matkustetaan tai jossa vierailaan.

- (17) Lisäksi epätietoisuus siitä, tunnustetaanko vammaisten henkilöiden vammaisasema ***tai vammaisuuteen perustuva oikeus erityispalveluihin*** ja kyseisen aseman tai oikeuden tunnustavat viralliset asiakirjat tai missä määrin tämä asema tai oikeus ■ tunnustetaan heidän matkustaessaan tai vieraillessaan toisessa jäsenvaltiossa, aiheuttaa ***merkittävää*** epävarmuutta vammaisille henkilöille. ***Tätä ongelmaa pahentaa se, että verkossa on saatavilla vain vähän tietoa heidän erityisistä oikeuksistaan ja heidän saatavillaan olevista eduista.*** Pahimmassa tapauksessa vammaiset henkilöt eivät uskalla käyttää oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen ***ja osallistua täysimääräisesti ja tehokkaasti yhteiskuntaan.***
- (18) ***Unionin kansalaiset ovat useissa Euroopan parlamentille toimitetuissa vetoamuksissa ilmaisseet huolensa siitä, ettei vammaisuutta tunnusteta vastavuoroisesti unionin sisällä, ja pyytäneet unionin laajuisen vammaiskortin käyttöönottoa.***

- (19) Julkisiin että yksityisiin tiloihin **ja palveluihin** pääsyn **erilaisten näkyvien ja näkymättömien**, fyysisten, **sosiaalisten** ja muiden esteiden lisäksi **kohtuullisten mukautusten puute ja** korkeat kustannukset ovat keskeinen tekijä, joka estää monia vammaisia henkilöitä matkustamasta Vammaisilla henkilöillä on erityistarpeita, jotka **aiheuttavat vammaisuuteen liittyviä lisäkustannuksia** ja jotka voivat vaatia saattajan tai avustajan **käyttämistä**, mukaan lukien henkilökohtaisiksi avustajiksi kansallisen lainsäädännön tai käytäntöjen mukaisesti tunnustetut henkilöt, **tai viittomakielen tulkkien tai avustajaeläimen** käyttämistä, minkä vuoksi heidän matkakulunsa ovat korkeammat kuin vammattomilla henkilöillä. Se, että vammaisasemaa **tai vammaisuuteen perustuvaa oikeutta erityispalveluihin** ei tunnusteta muissa jäsenvaltioissa, saattaa rajoittaa heidän mahdollisuuksiaan hyödyntää erityisehtoja tai erityiskohtelua taikka vammaisille henkilöille varattuja pysäköintiehtoja ja järjestelyjä, kuten maksutonta sisäänpääsyä tai alennettuja maksuja, **ensisijaisesti vammaisille henkilöille tarkoitettuja istumapaikkoja julkisissa liikennevälineissä ja vammaisille varattuja pysäköintiruutuja**, mikä vaikuttaa heidän matkakustannuksiinsa, elämäänsä, **sosiaaliseen ja taloudelliseen integroitumiseensa ja henkilökohtaiseen itsenäisyyteensä. Lisäksi laaja tietämättömyys fyysistä, psykososiaalista, kognitiivista ja aistillista esteettömyyttä koskevista politiikoista voi johtaa syrjivään käytökseen vammaisia henkilöitä kohtaan.**

- (20) Maksua vastaan tai maksutta tarjottava erityiskohtelu, kuten henkilökohtainen avustaminen, ensisijainen pääsy tai **mahdollisuus päästä jonon ohi, on usein** tärkeää, jotta vammaiset henkilöt voivat hyödyntää erilaisia palveluja, toimintoja tai järjestelyjä ja **saada** niistä **täyden hyödyn**. Koska vammaisten henkilöiden vammaisasemaa **tai vammaisuuteen perustuvaa oikeutta erityispalveluihin** ja muissa jäsenvaltioissa annettuja ■ heidän asemansa tai oikeutensa tunnustavia virallisia asiakirjoja ei tunnusteta **vastavuoroisesti** siinä jäsenvaltiossa, jossa he vierailevat tai johon he matkustavat, he eivät kuitenkaan välttämättä voi hyödyntää erityisehtoja tai erityiskohtelua, joita näiden jäsenvaltioiden viranomaiset tai yksityiset toimijat tarjoavat siinä jäsenvaltiossa, johon he matkustavat tai jossa he vierailevat, myönnetyn vammaistodistuksen, vammaiskortin tai muun vammaisaseman **tai vammaisuuteen perustuvan oikeuden erityispalveluihin** tunnustavan virallisen asiakirjan haltijoille.

- (21) Vaikka EU:n vammaiskorttia koskeva pilottihanke, joka käynnistettiin vuonna 2016 ja toteutettiin kahdeksassa jäsenvaltiossa, **on luonteeltaan vapaaehtoinen ja sen soveltamisala on rajoitettu**, se osoitti, **että vammaisaseman tai vammaisuuteen perustuvan erityispalveluja koskevan oikeuden vastavuoroisen tunnustamisen helpottaminen jäsenvaltioiden välillä toi** etuja vammaisille henkilöille heidän käyttäessään kulttuuriin, vapaa-aikaan, urheiluun ja joissakin tapauksissa myös liikenteeseen liittyviä erityisehtoja tai erityiskohtelua ja että he saivat sen ansiosta tukea lyhytaikaiseen rajatylittävään liikkumiseensa unionissa. **Se osoitti, että kortin tavoitteet ovat edelleen merkityksellisiä vammaisten henkilöiden nykyisten tarpeiden kannalta.** Pilottihankkeeseen sisältyi myös muita esimerkkejä palveluista, toiminnoista ja järjestelyistä, joissa vammaisille henkilöille tarjotaan erityisehtoja tai erityiskohtelua.
- (22) Vammaiset henkilöt voivat vammaisasemansa **tai vammaisuuteen perustuvan oikeutensa erityispalveluihin** perusteella hakea asuinjäsenvaltionsa toimivaltaisilta viranomaisilta **tai elimiltä** pysäköintilupaa, jolla tunnustetaan vammaisten henkilöiden oikeus tiettyihin heille varattuihin pysäköintiehtoihin ja -järjestelyihin. Kullakin jäsenvaltiolla on käytössä paikallisen, alueellisen tai kansallisen tason hakumenettely, jonka avulla voi saada vammaisille henkilöille tai yhdelle tai usealle heitä saattavalle tai avustavalle henkilölle, henkilökohtaiset avustajat mukaan lukien, tarkoitetun pysäköintiluvan, sekä kriteerit, joiden on täyttyvä, jotta lupaa voi hakea.

(23) Neuvoston suosituksessa 98/376/EY¹⁶ säädetään vammaisten pysäköintiluvan eurooppalaisesta mallista, joka helpottaa tällaisten pysäköintilupien tunnustamista kaikissa jäsenvaltioissa. ***Koska se ei ole sitova, tämän suosituksen*** täytäntöönpano ja erityiset kansalliset lisäykset tai poikkeamat suositellusta mallista ovat kuitenkin aiheuttaneet sen, että jäsenvaltioissa on käytössä erilaisia vammaisten henkilöiden ***pysäköintilupia***. Tällainen vaihtelu estää näiden pysäköintilupien rajatylittävän tunnustamisen eri jäsenvaltioissa ja haittaa vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia käyttää vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan haltijoille varattuja ***erityisiä*** pysäköintiehtoja ja -järjestelyjä muissa jäsenvaltioissa. Suositusta ei myöskään ole päivitetty teknologisen ja digitalisaatiokehityksen huomioon ottamiseksi. ***Lisäksi*** jäsenvaltioilla ***on ollut*** vammaisten henkilöiden pysäköintilupien väärennöksiin ja petoksiin liittyviä ongelmia, sillä malli on yleensä melko yksinkertainen ja helposti väärennettävissä ja käytännössä erilainen kussakin jäsenvaltiossa, minkä vuoksi sen aitouden tarkastaminen on vaikeaa. ***Ottaen huomioon tämän direktiivin, joka sisältää tätä alaa koskevia aiempaa yksityiskohtaisempia oikeudellisesti sitovia sääntöjä, suosituksella 98/376/EY ei enää saavuteta sen tavoitteita. Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin voitava päättää, että mainitun suosituksen mukaisesti ennen niiden toimenpiteiden soveltamispäivää, joilla tämä direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, myönnettyillä vammaisten henkilöiden pysäköintiluvilla on niiden alueella sama vaikutus kuin eurooppalaisella vammaisten henkilöiden pysäköintiluvalla.***

¹⁶ Neuvoston suositus 98/376/EY, annettu 4 päivänä kesäkuuta 1998, vammaisten pysäköintiluvasta (EYVL L 167, 12.6.1998, s. 25).

- (24) Jotta helpotettaisiin vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia hyödyntää muissa jäsenvaltioissa kuin asuinjäsenvaltiossaan erityisehtoja tai erityiskohtelua palvelujen, ***mukaan lukien henkilöliikennepalvelut***, toimintojen ja järjestelyjen osalta, ***myös*** silloin kun ne ovat maksuttomia, olisi poistettava jäljellä olevat toisessa jäsenvaltiossa matkustamisen ja vierailemisen esteet ja vaikeudet, jotka johtuvat siitä, että vammaisten henkilöiden vammaisasemaa ***tai vammaisuuteen perustuvaa oikeutta erityispalveluihin*** ja muissa jäsenvaltioissa myönnettyjä ■ kyseisen aseman tai oikeuden tunnustavia virallisia asiakirjoja ja pysäköintioikeuksia ei tunnusteta ***vastavuoroisesti***.
- (25) Jotta vammaisten henkilöiden olisi helpompi käyttää oikeuttaan ■ viranomaisten tai yksityisten toimijoiden tarjoamiin erityisehtoihin tai erityiskohteluun ***toisessa jäsenvaltiossa matkustaessaan tai lyhyen aikaa oleskellessaan*** ilman kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää ja samoin perustein kuin kyseisessä jäsenvaltiossa asuvat vammaiset henkilöt ja jotta heidän olisi helpompi käyttää ***kaikkia liikennevälineitä*** ja hyödyntää vammaisille henkilöille varattuja pysäköintiehtoja ja -järjestelyjä samoin perustein kuin kyseisessä jäsenvaltiossa asuvien vammaisten henkilöiden, on näin ollen tarpeen vahvistaa puitteet, säännöt ja yhteiset edellytykset, mukaan lukien yhteinen standardoitu malli, eurooppalaiselle vammaiskortille, joka on todisteena tunnustetusta vammaisasemasta ***tai vammaisuuteen perustuvasta oikeudesta erityispalveluihin***, ja eurooppalaiselle vammaisten henkilöiden pysäköintiluvulle, joka on todisteena siitä, että sen haltijalla on tunnustettu oikeus vammaisille henkilöille varattuihin pysäköintiehtoihin ja -järjestelyihin. ***Lisäksi jäsenvaltioiden olisi voitava päättää soveltaa tätä direktiiviä henkilöihin, joilla on tunnustettu vammaisasema tai vammaisuuteen perustuva oikeus erityispalveluihin, lyhytaikaista oleskelua pidemmän ajan.***

- (26) Eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan vastavuoroisen tunnustamisen olisi taattava henkilöille, joilla on tunnustettu vammaisasema ***tai vammaisuuteen perustuva oikeus erityispalveluihin*** jossain jäsenvaltiossa, mahdollisuus hyödyntää erityisehtoja tai erityiskohtelua, joita viranomaiset tai yksityiset toimijat tarjoavat erilaisissa palveluissa, toiminnoissa ja järjestelyissä, myös silloin kun ne ovat maksuttomia, sekä mahdollisuus hyödyntää vammaisille henkilöille ***ja tapauksen mukaan heitä saattavalle tai avustavalle henkilölle, henkilökohtaiset avustajat mukaan lukien***, varattuja pysäköintiehtoja ja -järjestelyjä yhtäläisin ehdoin ja edellytyksin kuin ne, joista on säädetty vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten ***tai elinten*** myöntämien kansallisten todistusten, vammaiskorttien tai muiden vammaisten henkilöiden vammaisaseman tunnustavien virallisten asiakirjojen, ***jos tällaisia virallisia asiakirjoja on olemassa***, ja pysäköintilupien perusteella; vastavuoroisen tunnustamisen olisi myös helpotettava tällaisten mahdollisuuksien hyödyntämistä.
- (27) Pysäköintiehtojen ja -järjestelyjen lisäksi palvelut, toiminnot ja järjestelyt, jotka kuuluvat tämän direktiivin soveltamisalaan, käsittävät monenlaisia jatkuvasti muuttuvia toimintoja, mukaan lukien ne, joita viranomaiset tai yksityiset toimijat tarjoavat maksutta, joko pakollisesti kansallisten tai paikallisten sääntöjen tai oikeudellisten velvoitteiden perusteella tai vapaaehtoisuuden pohjalta, etenkin kun kyse on yksityisistä toimijoista, useilla toimintapolitiikan aloilla, kuten kulttuuri, vapaa-aika, matkailu, urheilu, julkinen ja yksityinen liikenne ja ***koulutus***.

(28) Esimerkkejä erityisehdoista tai erityiskohtelusta ovat maksuton sisäänpääsy, alennetut tariffit, alennetut maksullisten teiden, siltojen tai tunnelien käyttömaksut, ensisijainen pääsy, **pääsy liikenteeltä rajoitetuille alueille ja jalankulkuvyöhykkeille, ensisijaisesti vammaisille matkustajille tarkoitetut istumapaikat julkisissa liikennevälineissä, vammaisille henkilöille varatut ja esteettömät paikat julkisissa liikennevälineissä, vammaisille henkilöille varatut istuimet puistoissa ja muissa julkisissa tiloissa, esteetön pääsy istumapaikoille kulttuuritapahtumissa ja julkisissa tilaisuuksissa, henkilökohtainen avustaminen, avustajaeläimet, kuten opaskoirat tai vammaisten henkilöiden, myös näkövammaisten, avustajakoirat, avustaminen veteen uimarannalla, tuki kuten pistekirjoituksen, äänioppaiden tai viittomakielisen tulkkauksen saatavuus, apuvälineiden saatavuus, pyörätuolin lainaaminen, kelluvan pyörätuolin lainaaminen, esteettömässä muodossa olevan matkailutiedon saaminen ja sähkömopon käyttö maanteillä tai pyörätuolin käyttö pyöräkaistoilla ilman sakkoja. Esimerkkejä pysäköintiehdoista ja -järjestelyistä ovat muun muassa maksuttomat tai suuremmat tai varatut pysäköintiruudut sekä pääsy vähäpäästöisten vyöhykkeiden kaltaisille vyöhykkeille, joilla liikenne on kansallisen lainsäädännön mukaisesti sallittu vain tietyille ajoneuvoille. Lento-, rautatie-, vesi- tai linja-autoliikenteen henkilöliikennepalvelujen osalta vammaisille henkilöille tarjottujen erityisehtojen tai erityiskohtelun lisäksi avustajaeläimet, kuten opaskoirat tai vammaisten henkilöiden, myös näkövammaisten, avustajakoirat, henkilökohtaiset avustajat, viittomakielen tulkit tai muut vammaisia tai liikuntarajoitteisia henkilöitä saattavat tai avustavat henkilöt matkustavat maksutta tai alennettuun hintaan ja heillä on mahdollisuuksien mukaan paikka vammaisen henkilön vieressä. Vammaiset henkilöt itse tai heidän lailliset holhoojansa nimeävät vammaisia henkilöitä saattavat tai avustavat henkilöt, jotka voivat vaihtua tapauskohtaisesti vammaisten henkilöiden vaatimusten mukaan.**

- (29) *Henkilökohtaiset avustajat saattavat tai avustavat vammaisia henkilöitä tai suorittavat jokapäiväisen elämän toimia tarvittaessa sopimussuhteen puitteissa kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti tavoitteenaan kannustaa henkilökohtaiseen itsenäisyyteen, helpottaa yhteisön elämää ja edistää vammaisten henkilöiden itsenäistä elämää. Henkilökohtaisten avustajien olisi kansallisuudestaan riippumatta voitava saattaa tai avustaa eurooppalaista vammaiskorttia tai eurooppalaista vammaisten henkilöiden pysäköintilupaa käyttäviä vammaisia henkilöitä näiden matkustaessa tai vieraillessa muussa jäsenvaltiossa kuin asuinjäsenvaltiossaan, edellyttäen että heillä on sovellettavan unionin ja kansallisen lainsäädännön nojalla oikeus liikkua unionissa.*
- (30) *Asiaankuuluvan unionin lainsäädännön mukaisesti jäsenvaltioiden olisi tarvittaessa varmistettava, että rajatylittävän henkilöliikenteen palveluntarjoajat antavat matkustajille, joilla on eurooppalainen vammaiskortti, asetusten (EU) N:o 181/2011 ja (EU) N:o 1177/2010 mukaisesti tai asettavat asetuksen (EU) 2021/782 mukaisesti pyynnöstä saataville näiden matkalipun ostohetkellä selkeät tiedot erityisehdoista tai erityiskohtelusta, joita sovelletaan toimintojen eri osiin koko matkan ajan, jotta matkailijat, joilla on eurooppalainen vammaiskortti, eivät saavu toiseen jäsenvaltioon samalla liikennepalvelulla ilman voimassa olevaa matkustusasiakirjaa.*

- (31) Eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan myöntäminen, **uusiminen ja peruuttaminen** jäsenvaltiossa määrittää tämän direktiivin mukaisesti yhdessä niiden kyseessä olevan jäsenvaltion sovellettavien **sääntöjen**, menettelyjen ja toimivaltuuksien kanssa, jotka koskevat vammaisten henkilöiden vammaisaseman **tai vammaisuuteen perustuvan oikeuden erityispalveluihin** ja pysäköintioikeuksien arviointia ja tunnustamista. **Jos jäsenvaltiot myöntävät eurooppalaisen vammaiskortin suoraan, niiden olisi saatava asianomaisen henkilön suostumus. Eurooppalainen vammaiskortti olisi myönnettävä maksutta, mutta kadonneen tai vahingoittuneen kortin uusimisesta voidaan periä maksu. Eurooppalainen vammaisten henkilöiden pysäköintilupa olisi myönnettävä ja uusittava joko maksutta tai maksua vastaan. Kadonneen tai vahingoittuneen eurooppalaisen vammaiskortin uusimisesta mahdollisesti perittävä maksu tai eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan myöntämisestä ja uusimisesta mahdollisesti perittävä maksu eivät saisi olla suurempia kuin asiaankuuluvat hallinnolliset kulut eivätkä ne saisi olla sellaisella tasolla, että ne estävät tai pidättävät vammaisia henkilöitä hankkimasta tai uusimasta kyseistä korttia tai lupaa.**

- (32) ***Eurooppalaisen vammaiskortin*** fyysisen version lisäksi jäsenvaltioiden olisi säädettävä kortin digitaalisesta versiosta, ***ja niiden olisi voitava säätää eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan digitaalisesta*** versiosta, ***kun tekniset eritelmit on vahvistettu täytäntöönpanosäädöksillä. Tällaisten eritelmien*** olisi perustuttava kokemuksiin, joita on saatu todistusten ja asiakirjojen, kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/953¹⁷ perustetun EU:n digitaalisen koronatodistuksen, digitalisointia koskevasta Euroopan tason aiemmasta ja meneillään olevasta työstä, ja sen olisi mahdollistettava eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen ***vammaisten henkilöiden*** pysäköintiluvan käyttö digitaalisen identiteetin ***lompakon kautta unionin tasolla***. Vammaisille henkilöille olisi ***tiedotettava näistä mahdollisuuksista ja heidän olisi voitava vapaasti päättää*** käyttää joko ***eurooppalaisen vammaiskortin fyysistä tai digitaalista versiota taikka molempia***. ***Jäsenvaltioissa, joissa eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan*** fyysisen version ohella on käytössä myös digitaalinen versio, ***vammaisten henkilöiden olisi voitava pyytää fyysistä lupaa tai halutessaan sekä digitaalista että fyysistä lupaa***.

¹⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/953, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2021, kehyksestä covid-19-tautiin liittyvien yhteentoimivien rokotusta, testausta ja taudista parantumista koskevien todistusten (EU:n digitaalinen koronatodistus) myöntämiseksi, todentamiseksi ja hyväksymiseksi helpottamaan henkilöiden vapaata liikkuvuutta covid-19-pandemian aikana (EUVL L 211, 15.6.2021, s. 1).

- (33) Eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan myöntäminen edellyttää henkilötietojen ja erityisesti sellaisten kortin tai luvan haltijan vammaisasemaa koskevien tietojen käsittelyä, jotka ovat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679¹⁸ 4 artiklan 15 kohdassa tarkoitettuja terveystietoja ja kuuluvat mainitun asetuksen 9 artiklassa tarkoitettuihin erityisiin henkilötietoryhmiin. Kaikessa tämän direktiivin yhteydessä tapahtuvassa henkilötietojen käsittelyssä on noudatettava sovellettavaa tietosuojalainsäädäntöä, erityisesti asetusta (EU) 2016/679. Saattaessaan tämän direktiivin osaksi kansallista lainsäädäntöään jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliseen lainsäädäntöön sisältyy henkilötietojen ja etenkin erityisten henkilötietoryhmien käsittelyyn sovellettavat asianmukaiset suojatoimet. Lisäksi jäsenvaltioiden olisi varmistettava tämän direktiivin soveltamista varten kerättyjen ja tallennettujen tietojen turvallisuus, eheys, aitous ja luottamuksellisuus.
- (34) Eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan myöntämisestä vastaavan jäsenvaltion olisi oltava se, jossa henkilö vakinaisesti asuu ***unionin oikeudessa määritellyn mukaisesti ja jossa hän saa arvion vammaisasemastaan tai*** vammaisuuteen ***perustuvasta oikeudestaan erityispalveluihin.*** Eurooppalaisen vammaiskortin tai eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan haltijoiden olisi voitava käyttää kyseisiä korttia ja lupaa oleskellessaan toisessa jäsenvaltiossa.

¹⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

- (35) *Eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan* tarkoituksena on *helpottaa kaikkien vammaisten henkilöiden* mahdollisuuksia käyttää tosiasiallisesti ja täysin oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen ja hyödyntää *yhdenvertaisesti erityisehtoja tai erityiskohtelua sekä pysäköintiehtoja ja -järjestelyjä, jotka liittyvät* jäsenvaltioiden tarjoamiin palveluihin, toimintoihin ja järjestelyihin, myös silloin kun ne ovat maksuttomia. *Tämä koskee erityisesti* vammaisia henkilöitä, ■ jotka matkustavat toiseen jäsenvaltioon tai vierailevat toisessa jäsenvaltiossa *työhön tai koulutukseen liittyvissä* tarkoituksissa.
- (36) Eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan vastavuoroiselle tunnustamiselle suunnitellut puitteet eivät vaikuta jäsenvaltion toimivaltaan arvioida ja tunnustaa vammaisasema *tai vammaisuuteen perustuva oikeus erityispalveluihin* tai myöntää erityisehtoja tai erityiskohtelun, kuten tiettyjä palveluita koskeva maksuton pääsy tai alennetut maksut vammaisille henkilöille, *myös jos heillä on avustajaeläin*, tai vammaisia henkilöitä saattaville tai avustaville henkilöille, henkilökohtaiset avustajat mukaan lukien. Siinä ei *velvoiteta viranomaisia tai yksityisiä toimijoita ottamaan käyttöön erityisehtoja tai erityiskohtelua vammaisille henkilöille eikä luoda keskitettyä unionin luetteloa* eurooppalaisen vammaiskortin haltijoiden erityisehdoista tai erityiskohtelusta eri jäsenvaltioissa. *Viranomaiset ja yksityiset toimijat voivat tarjota tiettyjä erityisehtoja tai erityiskohtelun vain tietyille vammaisten henkilöiden ryhmälle kyseisen ryhmän tarpeiden mukaan.*

(37) *Eurooppalaista vammaiskorttia voidaan vaatia todisteeksi vammaisasemasta, jotta vammaisen henkilö voi hyötyä yhdenvertaisesti ja samoin ehdoin erityisehdoista tai erityiskohtelusta, kun on kyse tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvista palveluista, toiminnoista tai järjestelyistä, joita tarjotaan myös maksutta tai varataan vammaisille henkilöille tai heitä saattaville tai avustaville henkilöille, mukaan lukien heidän henkilökohtaiset avustajansa. Eurooppalaista vammaiskorttia ei kuitenkaan pitäisi vaatia todisteeksi vammaisasemasta, jotta vammaisen henkilö voi hyötyä muussa unionin tai kansallisessa lainsäädännössä säädetyistä oikeuksista tai käyttää niitä, mukaan lukien oikeudet, jotka koskevat erityisiä etuja, erityisehtoja tai erityiskohtelua, jotka eivät kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan. Jos vammaistodistus, vammaiskortti tai muu vammaisten henkilöiden virallinen asiakirja vaaditaan unionin lainsäädännön mukaan, eurooppalaista vammaiskorttia ei pitäisi vaatia todisteeksi vammaisuudesta ellei jäsenvaltio päättä yhdistää kansallista vammaistodistusta, vammaiskorttia tai muuta vammaisten henkilöiden virallista asiakirjaa eurooppalaisen vammaiskortin kanssa.*

(38) *Tätä direktiiviä ei sovelleta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 883/2004¹⁹ ja (EY) N:o 987/2009²⁰ mukaisiin sosiaaliturvaetuksiin, erityisiin maksuihin perustuviin tai maksuihin perustumattomiin rahaetuuksiin tai luontoisetuksiin, jotka kuuluvat sosiaaliturvan, sosiaalisen suojelun tai työllisyyden alaan, eikä direktiivin 2004/38/EY 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin sosiaaliavustuksiin. Koska tämän direktiivin tavoitteena on helpottaa vammaisten henkilöiden yhtäläisiä oikeuksia erityisehtoihin tai erityiskohteluun, kun he matkustavat tai vierailevat toisessa jäsenvaltiossa ja kyseessä on lyhytaikainen oleskelu, tätä direktiiviä ei sovelleta myöskään maksullisiin tai maksuttomiin palveluihin, joita tarjotaan vammaisten henkilöiden pitkän aikavälin osallisuutta taikka kuntoutusta varten eikä erityisehtoihin tai erityiskohteluun sellaisten palvelujen saamiseksi, joita tarjotaan henkilökohtaisten tarpeiden perusteella ja tiettyjen lisäkriteerien täytyttyä yksilöllisen arvioinnin tai vammaisuuteen perustuvaa oikeutta erityispalveluihin koskevan perusteella ja jotka poikkeavat niille vammaisille henkilöille tarjottavista palveluista, jotka eivät täytä näitä lisäkriteereitä. Tämän direktiivin täytäntöönpanoa ei kuitenkaan olisi käytettävä vammaisille henkilöille jo tarjottavien erityisehtojen tai erityiskohtelun sulkemiseksi tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle asettamalla niiden ehdoksi lisäkriteerien täytyminen.*

¹⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 883/2004, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta (EUVL L 166, 30.4.2004, s. 1).

²⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 987/2009, annettu 16 päivänä syyskuuta 2009, sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä (EUVL L 284, 30.10.2009, s. 1).

- (39) Jotta **vammaiset henkilöt** saisivat helpommin tietoa erityisehdoista tai erityiskohtelusta ja voisivat paremmin hyödyntää niitä matkustaessaan tai vieraillessaan toisessa jäsenvaltiossa, **jäsenvaltioiden** olisi asetettava kaikki eurooppalaisen vammaiskortin tai eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan saamisen ja käytön edellytyksiä, sääntöjä, käytäntöjä ja menettelyjä koskevat asiaankuuluvat tiedot julkisesti saataville selkeässä, kattavassa, käyttäjäystävällisessä ja esteettömässä muodossa vammaisia henkilöitä varten noudattaen direktiivin (EU) 2019/882 liitteessä I vahvistettuja asiaankuuluvia palvelujen esteettömyysvaatimuksia, **mukaan lukien viittomakieli, pistekirjoitus, avustavat muodot ja audiomuoto/-ominaisuudet. Jäsenvaltioiden olisi pyrittävä varmistamaan, että näiden tietojen vaikeusaste on enintään Euroopan neuvoston kieliä koskevan yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen B1-taso (keskitaso).**
- (40) **Komission olisi perustettava erityinen unionin verkkosivusto. Unionin verkkosivustolla olisi oltava linkki kunkin jäsenvaltion kansalliselle verkkosivustolle. Unionin verkkosivuston olisi oltava saatavilla kaikilla unionin virallisilla kielillä, kansainvälisellä viittomakielellä ja jäsenvaltioiden kansallisilla viittomakielillä sekä selkokielellä direktiivin (EU) 2019/882 liitteessä I vahvistettujen palvelujen esteettömyysvaatimusten mukaisesti. Verkkosivustolla olevien tietojen olisi oltava helposti ymmärrettäviä niin, että käytetyn kielen vaikeusaste on enintään Euroopan neuvoston vahvistaman kieliä koskevan yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen B1-tasoa (keskitaso).**

(41) *Väärinkäsitysten, viestinnän esteiden tai puuttuvan tietoisuuden vuoksi vammaiset henkilöt ja erityisesti näkymättömistä vammoista kärsivät henkilöt eivät aina saa vammojensa kannalta tarkoituksenmukaisinta tukea ja mukautusta, myöskään silloin, kun he matkustavat julkisissa liikennevälineissä tai asioivat kansallisten viranomaisten kanssa, tai hätätilanteissa. Tarjotakseen kannustimia palveluntarjoajille ja helpottaakseen vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia hyötyä erityisehdoista tai erityiskohtelusta, jäsenvaltioiden olisi lisättävä viranomaisten ja yksityisten toimijoiden tietoisuutta eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan olemassaolosta ja käytöstä sekä kannustettava viranomaisia ja yksityisiä toimijoita tarjoamaan vammaisille henkilöille erityisehtoja ja erityiskohtelua vapaaehtois pohjalta. Jäsenvaltiot voivat erityisesti tukea ja kannustaa viranomaisia ja yksityisiä toimijoita esimerkiksi tarjoamalla tietoja mahdollisista tarjottavista erityisehdoista tai erityiskohtelusta sekä tarjoamalla tietoisuutta vammaiskysymyksistä lisäävää koulutusta, jotta voidaan varmistaa tarjottujen erityisehtojen tai erityiskohtelun tarkoituksenmukaisuus, tehokkuus ja osallistavuus. Jäsenvaltioiden olisi pyrittävä kehittämään, panemaan täytäntöön ja arvioimaan tällaisia toimenpiteitä vammaisia henkilöitä ja heitä edustavia järjestöjä kuullen.*

- (42) *Viranomaisten, jotka tarjoavat vammaisille henkilöille erityisehtoja tai erityiskohtelun taikka pysäköintiehtoja ja -järjestelyjä, olisi asetettava tällaiset tiedot julkisesti saataville selkeässä, kattavassa, käyttäjäystävällisessä ja esteettömässä muodossa, myös viranomaisten mahdollisilla virallisilla verkkosivustoilla taikka muilla sopivilla keinoilla, noudattaen direktiivin (EU) 2019/882 liitteessä I vahvistettuja palvelujen esteettömyysvaatimuksia, mukaan lukien viittomakieli, pistekirjoitus, avustavat muodot ja audiomuoto/-ominaisuudet. Myös yksityisiä toimijoita, jotka tarjoavat erityisehtoja tai erityiskohtelun taikka pysäköintiehtoja ja -järjestelyjä vammaisille henkilöille, olisi kannustettava asettamaan tällaiset tiedot julkisesti saataville selkeässä, kattavassa, käyttäjäystävällisessä ja esteettömässä muodossa.*
- (43) Jäsenvaltioiden olisi **komission tuella** toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet eurooppalaisia vammaiskortteja ja eurooppalaisia vammaisten henkilöiden pysäköintilupia **koskevan** väärennös- ja petosriskin **välttämiseksi** ja torjuttava aktiivisesti näiden korttien ja lupien **vilpillistä myöntämistä**, käyttöä ja väärentämistä. **Jäsenvaltioiden olisi vaihdettava tietoja tällaisista tapauksista, jotta voidaan varmistaa jäsenvaltioiden välinen vastavuoroinen luottamus, ottaen huomioon, että vammaisaseman vastavuoroinen tunnustaminen on eurooppalaisen vammaiskortin kulmakivi. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kaikissa väärennösten tai petosten riskin välttämiseksi toteutettavissa toimenpiteissä olisi kunnioitettava vammaisten henkilöiden oikeuksia, eivätkä ne saisi johtaa heidän leimautumiseensa. Jäsenvaltioiden olisi kuultava vammaisia henkilöitä ja heitä edustavia järjestöjä näiden toimenpiteiden suunnittelussa ja täytäntöönpanossa.**

- (44) Tämän direktiivin asianmukaisen soveltamisen varmistamiseksi komissiolle olisi siirrettävä valta hyväksyä SEUT-sopimuksen 290 artiklan mukaisesti säädösvallan siirron nojalla annettavia delegoituja säädöksiä, joilla täydennetään tätä direktiiviä vahvistamalla eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan **fyysisten versioiden digitaaliset ominaisuudet petosten ehkäisemiseksi ja torjumiseksi** sekä mukauttamalla **tarvittaessa tässä direktiivissä vahvistettujen korttien ja lupien** vakiomuotoisen mallin **tietokenttiä** muodon mukauttamiseksi tekniikan kehitykseen, väärentämisen ja petosten välttämiseksi **tai väärinkäyttöön puuttumiseksi** ja yhteentoimivuuden varmistamiseksi.
- (45) Jotta voidaan varmistaa tämän direktiivin yhdenmukainen täytäntöönpano, komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovaltaa eurooppalaisen vammaiskortin **esteettömän digitaalisen version ja** eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan **esteettömän digitaalisen version käyttöön ottamiseksi niissä jäsenvaltioissa, jotka päättävät täydentää fyysistä versiota digitaalisella versiolla, sekä** turva- ja digitaalisia ominaisuuksia **koskevien yhteisten teknisten eritelmien vahvistamiseksi ja korttien ja lupien fyysisen version** yhteentoimivuuteen liittyviä kysymyksiä varten. Tätä valtaa olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011²¹ mukaisesti.

²¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

- (46) *Komissio on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1725²² mukaisesti velvollinen kuulemaan Euroopan tietosuojavaltuutettua laatiessaan delegoituja säädöksiä tai täytäntöönpanosäädöksiä, joilla on vaikutus yksilöiden oikeuksien ja vapauksien suojeluun henkilötietojen käsittelyssä. Komissio voi kuulla myös Euroopan tietosuojaneuvostoa, jos tällaiset säädökset ovat erityisen tärkeitä yksilöiden oikeuksien ja vapauksien suojelun kannalta henkilötietojen käsittelyn yhteydessä.*
- (47) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että niillä on riittävät ja tehokkaat keinot tämän direktiivin noudattamisen ja täytäntöönpanon valvonnan varmistamiseksi, ja niiden olisi otettava käyttöön asianmukaiset oikeussuojakeinot, mukaan lukien vaatimustenmukaisuuden tarkastukset sekä hallinnolliset tai oikeudelliset menettelyt, jotta voidaan taata, että vammaiset henkilöt, heitä saattavat tai avustavat henkilöt ja henkilökohtaiset avustajat sekä julkiset elimet, *kuten yhdenvertaisuuselimet*, yksityiset yhdistykset, järjestöt, *erityisesti vammaisia henkilöitä edustavat järjestöt*, tai muut oikeushenkilöt, joilla on oikeutettu intressi varmistaa, *että tätä direktiiviä noudatetaan*, voivat kansallisen lainsäädännön *ja käytännön nojalla* ryhtyä toimenpiteisiin vammaisen henkilön puolesta *tai* vammaista henkilöä *tukeakseen edellyttäen, että tämä on antanut suostumuksensa. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että näissä keinoissa otetaan huomioon vammaisyleissopimuksen 13 artikla ja vammaisyleissopimuksen 2 artiklassa määritelty kohtuullisten mukautusten periaate.*

²² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39).

- (48) Jäsenvaltioiden olisi toteutettava asianmukaiset toimenpiteet, jos tässä direktiivissä säädettyjä velvoitteita ja sen soveltamisalaan kuuluvia oikeuksia rikotaan tai laiminlyödään. **Asianmukaisten toimenpiteiden olisi oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia ja** niihin voisi sisältyä hallinnollisia ja taloudellisia seuraamuksia, kuten varoituksia, sakkoja tai **riittäviä** korvauksia, sekä muunlaisia seuraamuksia.
- (49) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon erityisesti perusoikeuskirjassa **ja vammaisyleissopimuksessa** tunnustetut periaatteet. Tällä direktiivillä pyritään erityisesti varmistamaan, että vammaisten henkilöiden oikeuksia hyötyä toimenpiteistä, joilla edistetään heidän itsenäistä elämäänsä, yhteiskunnallista, **taloudellista** ja ammatillista sopeutumistaan sekä osallistumistaan yhteiskuntaelämään, kunnioitetaan kaikilta osin, ja edistämään perusoikeuskirjan 26 artiklan soveltamista.
- (50) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitteita eli **vahvistaa vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia käyttää oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen ja** parantaa vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia matkustaa tai vierailla toisessa jäsenvaltiossa **ja siten torjua heihin kohdistuvaa syrjintää**, vaan ne voidaan toiminnan eli sääntöjä ja yhteisiä edellytyksiä koskevien puitteiden vahvistamisen laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä SEU-sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I luku

Yleiset säännökset

1 artikla

Kohde

Tässä direktiivissä vahvistetaan

- a) säännöt, jotka koskevat eurooppalaisen vammaiskortin ■ myöntämistä todisteeksi vammaisasemasta tai **vammaisuuteen perustuvasta oikeudesta erityispalveluihin, jotta voidaan edistää** vammaisten henkiköiden **vapaata liikkuvuutta ja** helpottaa vammaisten henkilöiden lyhytaikaista oleskelua muussa kuin asuinjäsenvaltiossaan, myöntämällä heille **yhdenvertainen** oikeus erityisehtoihin tai erityiskohteluun palvelujen, toimintojen tai järjestelyjen osalta, myös silloin kun ne ovat maksuttomia, ■ joita **kyseisessä jäsenvaltiossa** tarjotaan tai jotka on varattu vammaisille henkilöille, **myös jos heillä on avustajaeläin, ja tarvittaessa** heitä saattaville tai avustaville **henkilöille**, mukaan lukien heidän henkilökohtaiset **avustajansa**;

- b) *säännöt, jotka koskevat eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan myöntämistä todisteeksi oikeudesta vammaisille henkilöille varattuihin pysäköintiehtoihin ja -järjestelyihin, jotta voidaan edistää vammaisten henkilöiden yhtäläisiä oikeuksia ja vapaata liikkuvuutta ja helpottaa vammaisten henkilöiden lyhytaikaista oleskelua muussa kuin asuinjäsenvaltiossaan, myöntämällä heille yhdenvertainen oikeus pysäköintiehtoihin ja -järjestelyihin, joita kyseisessä jäsenvaltiossa tarjotaan tai jotka on varattu vammaisille henkilöille ja tarvittaessa heitä saattaville tai avustaville henkilöille, mukaan lukien heidän henkilökohtaiset avustajansa;*
- c) eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan yhteiset mallit.

2 artikla

Soveltamisala

1. Tätä direktiiviä sovelletaan pysäköintiehtoihin ja -järjestelyihin sekä kaikkiin tilanteisiin, joissa viranomaiset tai yksityiset toimijat tarjoavat vammaisille henkilöille **lyhytaikaisen oleskelun yhteydessä** erityisehtoja tai erityiskohtelun seuraavien palvelujen, toimintojen ja järjestelyjen saatavuuden osalta:
- SEUT 57 artiklassa tarkoitetut palvelut;
 - henkilöliikennepalvelut;
 - muut toiminnot ja järjestelyt, **■** myös silloin kun ne ovat maksuttomia.

2. ***Jäsenvaltioiden on sovellettava tätä direktiiviä lyhytaikaista oleskelua pidempään ajanjaksoihin eurooppalaisen vammaiskortin tai eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan haltijoihin, jotka osallistuvat unionin liikkuvuusohjelmaan kyseisen ohjelman keston ajan.***

Jäsenvaltiot voivat myös päättää soveltaa tätä direktiiviä lyhytaikaista oleskelua pidempään ajanjaksoihin eurooppalaisen vammaiskortin tai eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan haltijoihin, jotka vierailevat tai oleskelevat niiden alueella.

3. Tätä direktiiviä ei sovelleta

- a) asetusten (EY) N:o 883/2004 ja (EY) N:o 987/2009 mukaisiin sosiaaliturvaan liittyviin etuuksiin;
- b) erityisiin maksuihin perustuviin tai maksuihin perustumattomiin rahaetuuksiin tai luontoisetuksiin, jotka kuuluvat sosiaaliturvan, sosiaalisen suojelun tai työllisyyden alaan;
- c) direktiivin 2004/38/EY 24 artiklan 2 kohdassa määriteltyihin sosiaaliavustuksiin;
- d) ***maksullisiin tai maksuttomiin palveluihin, joita tarjotaan vammaisten henkilöiden pitkän aikavälin osallisuutta taikka kuntoutusta varten;***
- e) ***erityisehtoihin tai erityiskohteluun sellaisten palvelujen saamiseksi, joita tarjotaan vammaisille henkilöille henkilökohtaisten tarpeiden perusteella ja tiettyjen lisäkriteerien täytyttyä yksilöllisen arvioinnin tai vammaisuuteen perustuvaa oikeutta erityispalveluihin koskevan perusteella.***

4. Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden toimivaltaan määrittää edellytykset vammaisaseman ***tai vammaisuuteen perustuvan, erityispalveluja koskevan oikeuden*** arvioinnille ja tunnustamiselle tai vammaisille henkilöille varattujen pysäköintiehtojen ja -järjestelyjen myöntämiselle. Se ei vaikuta jäsenvaltioiden toimivaltaan myöntää ■ kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla vammaistodistus, vammaiskortti tai muu virallinen asiakirja, ***mukaan lukien päätös vammaisuuteen perustuvasta oikeudesta erityispalveluihin***, vammaisille henkilöille.
5. Tämä direktiivi ei ***vaikuta*** jäsenvaltioiden toimivaltaan myöntää tai vaatia myöntämään erityisetuuksia taikka erityisehtoja tai erityiskohtelua, kuten vapaata sisäänpääsyä tai alennettuja tariffeja, vammaisille henkilöille, ***myös jos heillä on avustajaeläin***, ja heitä saattaville tai avustaville henkilöille, mukaan lukien heidän henkilökohtaiset avustajansa.

6. Tämä direktiivi ei vaikuta niihin vammaisten henkilöiden tai heitä saattavien tai avustavien henkilöiden, mukaan lukien heidän henkilökohtaiset avustajansa, ***tai avustajaeläintensä***, oikeuksiin, jotka saattavat perustua muihin unionin oikeuden tai unionin oikeuden täytäntöönpanemiseksi annetun kansallisen lainsäädännön säännöksiin, mukaan lukien erityisetuuksia, erityisehtoja tai erityiskohtelua ***tarjoavat oikeudet***. ***Eurooppalaista vammaiskorttia ei saa vaatia todisteeksi vammaisuudesta tässä kohdassa tarkoitettujen oikeuksien saamiseksi tai käyttämiseksi, jos unionin lainsäädännön mukaan voidaan vaatia vammaistodistus, vammaiskortti tai muu vammaisten henkilöiden virallinen asiakirja, ellei asianomainen jäsenvaltio päättää yhdistää kansallista vammaistodistusta, vammaiskorttia tai muuta vammaisten henkilöiden virallista asiakirjaa eurooppalaisen vammaiskortin kanssa.***

3 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan

- 1) ’unionin kansalaisella’ henkilöä, jolla on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus;
- 2) ’perheenjäsenellä’ ***direktiivin 2004/38/EY 2 artiklan 2 kohdassa määriteltyä perheenjäsentä tai mainitun direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua*** oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttävän unionin kansalaisen perheenjäsentä ***hänen*** kansalaisuudestaan riippumatta **■** ;

- 3) 'vammaisilla henkilöillä' henkilöitä, joilla on sellainen pitkäaikainen ruumiillinen, henkinen, älyllinen tai aisteihin liittyvä vamma, joka vuorovaikutuksessa erilaisten esteiden kanssa saattaa estää heidän täysimääräisen ja tehokkaan osallistumisensa yhteiskuntaan yhdenvertaisesti muiden kanssa;
- 4) 'henkilökohtaisella avustajalla' vammaisia henkilöitä saattavaa tai avustavaa henkilöä, joka tunnustetaan kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti henkilökohtaiseksi avustajaksi;
- 5) 'erityisehdoilla tai erityiskohtelulla' erityisiä edellytyksiä, mukaan lukien taloudellisiin edellytyksiin liittyvät erityisehdot, tai eriytettyä kohtelua, joka liittyy apuun ja tukeen ■ ja jota tarjotaan vammaisille henkilöille tai tarvittaessa heitä saattaville tai avustaville henkilöille, mukaan lukien henkilökohtaiset avustajat tai avustajaeläimet, riippumatta siitä, tarjotaanko niitä vapaaehtoisuuden pohjalta vai lakisääteisten velvoitteiden mukaisesti;
- 6) 'pysäköintiehdoilla ja -järjestelyillä' vammaisille henkilöille ***tai tarvittaessa heitä saattaville tai avustaville henkilöille, mukaan lukien henkilökohtaiset avustajat, joko poissulkevasti tai*** yleisesti varattuja pysäköintipaikkoja sekä niihin liittyviä vammaisille henkilöille myönnettäviä pysäköintietuuksia tai edullisia ehtoja ■ riippumatta siitä, tarjotaanko niitä vapaaehtoisesti vai lakisääteisten velvoitteiden mukaisesti;

- 7) *'lyhytaikaisella oleskelulla' enintään kolmen kuukauden vierailua tai oleskelua toisessa jäsenvaltiossa;*
- 8) *'avustajaelimellä' eläintä, joka antaa apua tai suorittaa tehtäviä vammaisen henkilön hyväksi kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti.*

4 artikla

Edunsaajat

Tätä direktiiviä sovelletaan:

- a) unionin kansalaisiin ja perheenjäseniin, joiden vammaisaseman ***tai vammaisuuteen perustuvan oikeuden erityispalveluihin*** heidän asuinjäsenvaltionsa toimivaltainen viranomainen ***tai elin*** on tunnustanut, ***mukaan lukien*** vammaistodistuksella, ***vammaiskortilla*** tai muulla kansallisten toimivaltuuksien, käytäntöjen ja menettelyjen mukaisesti myönnetyllä virallisella asiakirjalla, ja ***joita voi A-merkinnällisen eurooppalaisen vammaiskortin mukaisesti saattaa tai avustaa muu henkilö, mukaan lukien henkilökohtaiset avustajat, tai avustajaeläin;***

- b) unionin kansalaisiin ja perheenjäseniin, joiden oikeuden vammaisille henkilöille varattuihin pysäköintiehtoihin ja -järjestelyihin heidän asuinjäsenvaltionsa **toimivaltainen viranomainen tai elin** on tunnustanut, **mukaan lukien** vammaisten henkilöiden pysäköintiluvalla tai muulla kansallisten toimivaltuuksien, käytäntöjen ja menettelyjen mukaisesti myönnettyllä asiakirjalla, ja **joita voi saattaa tai avustaa muu henkilö, mukaan lukien henkilökohtaiset avustajat, tai avustajaeliin.**

Edellä olevan a alakohdan osalta A-merkinnällinen eurooppalainen vammaiskortti voidaan antaa myös vammaisille henkilöille, joilla on lisääntynyt tarve saada tukea, kansallisen lainsäädännön ja käytäntöjen mukaisesti;

5 artikla

Vammaisten henkilöiden yhtäläiset oikeudet erityisehtoihin tai erityiskohteluun

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kun eurooppalaisen vammaiskortin haltijat matkustavat tai vierailevat muussa jäsenvaltiossa kuin asuinjäsenvaltiossaan, heille myönnetään oikeus 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen palvelujen, toimintojen ja järjestelyjen osalta tarjottuihin erityisehtoihin tai erityiskohteluun yhtäläisin ehdoin ja edellytyksin kuin vammaisille henkilöille, joilla on vammaistodistus, vammaiskortti tai muu virallinen asiakirja, jossa tunnustetaan heidän vammaisasemansa **tai vammaisuuteen perustuva oikeutensa erityispalveluihin** kyseisessä jäsenvaltiossa, **jos tällaisia virallisia asiakirjoja on olemassa.**

2. Jollei tässä direktiivissä tai muussa unionin lainsäädännössä toisin säädetä, jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että *jos 1 kohdassa tarkoitettuihin erityisehtoihin tai erityiskohteluun sisältyy suotuisia ehtoja vammaisia henkilöitä saattaville tai avustaville henkilöille, mukaan lukien henkilökohtaiset avustajat, tai erityisiä ehtoja avustajaeläimille, tällaiset suotuisat tai erityiset ehdot tarjotaan yhtäläisin ehdoin ja edellytyksin eurooppalaisen vammaiskortin haltijoita saattaville tai avustaville henkilöille, mukaan lukien henkilökohtaiset avustajat, tai avustajaeläimille.*

█

6 artikla

Vammaisten henkilöiden yhtäläiset oikeudet pysäköintiehtoihin ja -järjestelyihin

- 1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kun eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan haltijat matkustavat tai vierailevat muussa jäsenvaltiossa kuin asuinjäsenvaltiossaan, heille tarjotaan oikeus vammaisille henkilöille varattuihin pysäköintiehtoihin ja -järjestelyihin yhtäläisin ehdoin ja edellytyksin kuin kyseisessä jäsenvaltiossa myönnettyjen vammaisten henkilöiden pysäköintilupien haltijoille kyseisessä jäsenvaltiossa.*
- 2. Jollei tässä direktiivissä tai muussa unionin lainsäädännössä toisin säädetä, jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jos 1 kohdassa tarkoitettuihin pysäköintiehtoihin ja -järjestelyihin sisältyy suotuisia ehtoja vammaisia henkilöitä saattaville tai avustaville henkilöille, mukaan lukien henkilökohtaiset avustajat, tällaiset suotuisat ehdot myönnetään yhtäläisin ehdoin ja edellytyksin eurooppalaisen vammaiskortin haltijoita saattaville tai avustaville henkilöille, mukaan lukien henkilökohtaiset avustajat.*

II luku

Eurooppalainen vammaiskortti ja eurooppalainen vammaisten henkilöiden pysäköintilupa

7 artikla

Eurooppalaisen vammaiskortin malli, vastavuoroinen tunnustaminen, myöntäminen ja voimassaolo

1. Kunkin jäsenvaltion on otettava käyttöön liitteessä I esitetyn yhteisen vakiomuotoisen **ja esteettömän** mallin mukaisen eurooppalaisen vammaiskortin **fyysinen versio**.
Jäsenvaltioiden on sisällytettävä **QR-koodi ja muita digitaalisia ominaisuuksia, joissa käytetään sähköisiä keinoja petosten ehkäisemiseksi ja torjumiseksi, tämän artiklan 7 kohdan ensimmäisessä alakohdassa** tarkoitetuissa **delegoiduissa säädöksissä säädetyllä tavalla kohtuullisen ajan kuluessa delegoitujen säädösten hyväksymisestä ja viimeistään ... [42 kuukautta tämän direktiivin voimaantulosta]**.
2. Jäsenvaltioiden myöntämät eurooppalaiset vammaiskortit on tunnustettava vastavuoroisesti kaikissa jäsenvaltioissa.

3. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ***tai elinten*** on myönnettävä, uusittava tai peruutettava eurooppalainen vammaiskortti kansallisten sääntöjensä, menettelyjensä ja käytäntöjensä mukaisesti. Rajoittamatta asetuksen (EU) 2016/679 soveltamista jäsenvaltioiden on varmistettava tämän direktiivin soveltamista varten kerättyjen ja tallennettujen tietojen turvallisuus, eheys, aitous ja luottamuksellisuus. Eurooppalaisen vammaiskortin myöntämisestä vastaava toimivaltainen viranomainen ***tai elin*** katsotaan asetuksen (EU) 2016/679 4 artiklan 7 kohdassa määritellyksi rekisterinpitäjäksi, ja se on vastuussa henkilötietojen käsittelystä. Yhteistyö ulkoisten palveluntarjoajien kanssa ei sulje pois unionin oikeudesta tai kansallisesta lainsäädännöstä johtuvaa mahdollista jäsenvaltion vastuuta henkilötietovelvoitteiden rikkomisesta.
4. Asuinjäsenvaltion on myönnettävä tai uusittava eurooppalainen vammaiskortti ***suoraan tai*** vammaisen henkilön ***tai valtuutetun henkilön*** hakemuksesta ***kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Vammaisille henkilöille on tiedotettava mahdollisuudesta hakea eurooppalaista vammaiskorttia, jos sitä ei myönnetä heille suoraan.*** Se on myönnettävä tai uusittava ***maksutta edunsaajalle samassa määräjässä, jota sovelletaan*** vammaistodistuksen, vammaiskortin tai muun sellaisen virallisen asiakirjan myöntämiseen ***tai menettelyyn***, jossa tunnustetaan vammaisasema ***tai vammaisuuteen perustuva oikeus erityispalveluihin. Jäsenvaltiot voivat päättää periä maksun kadonneen tai vahingoittuneen eurooppalaisen vammaiskortin uusimisesta. Jos tällainen maksu peritään, jäsenvaltioiden on varmistettava, että maksu ei ole suurempi kuin asiaankuuluvat hallinnolliset kulut eikä pidätä vammaisia henkilöitä pyytämästä eurooppalaisen vammaiskortin uusimista.***

5. Eurooppalainen vammaiskortti myönnetään fyysisenä korttina, ja sitä on täydennettävä esteettömällä digitaalisella versiolla *kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun komissio on vahvistanut vaatimukset 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa teknisissä eritelmissä, ja viimeistään ... [42 kuukautta tämän direktiivin voimaantulosta]*. Vammaisille henkilöille on annettava mahdollisuus *hakea kortin fyysistä versiota, digitaalista versiota tai molempia. Eurooppalaisen vammaiskortin digitaalinen versio ei saa sisältää enempää henkilötietoja kuin liitteessä I säädetyt eurooppalaisen vammaiskortin fyysistä versiota varten annettavat tiedot. Digitaalisen version sisältämät henkilötiedot on salattava ja käytössä on oltava teknisiä varotoimia, joilla varmistetaan, että tallennusvälinettä lukevat vain valtuutetut käyttäjät.*
6. *Myöntävän jäsenvaltion on määritettävä eurooppalaisen vammaiskortin voimassaolo. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että eurooppalaisen vammaiskortin voimassaoloaika on mahdollisimman pitkä ottaen tarvittaessa huomioon vammaistodistuksen, vammaiskortin tai muun sellaisen virallisen asiakirjan voimassaoloaika tai menettelyn kesto, jonka vammaisen henkilön asuinjäsenvaltion toimivaltainen viranomainen tai elin on myöntänyt asianomaiselle henkilölle vammaisaseman tai vammaisuuteen perustuvan oikeuden erityispalveluihin tunnustamiseksi.*

7. ***Komissio antaa viimeistään ... [12 kuukautta tämän direktiivin voimaantulopäivästä]***
14 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla täydennetään tätä direktiiviä
- a) ***vahvistamalla eurooppalaisen vammaiskortin fyysiseen versioon QR-koodi ja muita digitaalisia ominaisuuksia, joissa käytetään sähköisiä keinoja petosten ehkäisemiseksi ja torjumiseksi, ja***
- b) ***vahvistamalla digitaaliset ominaisuudet, joilla varmistetaan eurooppalaisen vammaiskortin fyysisen version turvallisuus, mukaan lukien asianmukaiset turvatoimet henkilötietojen suojaamiseksi asetuksen (EU) 2016/679 mukaisesti, sekä yhteentoimivuuteen liittyvät kysymykset, kuten unionin yhteiset sovellukset korttien fyysisten versioiden digitaalisiin ominaisuuksiin, joissa käytetään sähköisiä keinoja petosten ehkäisemiseksi ja torjumiseksi, sisältyvien tietojen lukemiseksi.***
8. ***Siirretään komissiolle valta antaa 14 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla tarkistetaan tätä direktiiviä muuttamalla liitteessä I esitetyn eurooppalaisen vammaiskortin vakiomuotoisen mallin tietokenttiä, jos tällainen muutos on tarpeen, jotta voidaan mukauttaa mallia tekniseen kehitykseen, estää väärentäminen ja petokset tai puuttua väärinkäyttöön ja varmistaa yhteentoimivuus. Jäsenvaltioille annetaan delegoiduissa säädöksissä riittävästi aikaa tällaisten muutosten täytäntöönpanoon.***

8 artikla

Eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan malli, vastavuoroinen tunnustaminen, myöntäminen ja voimassaolo

1. Kunkin jäsenvaltion on otettava käyttöön liitteessä II esitetyn yhteisen vakiomuotoisen **ja esteettömän** mallin mukaisen eurooppalainen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan **fyysinen versio**. Jäsenvaltioiden on sisällytettävä **■** luvan fyysiseen versioon **QR-koodi ja muita digitaalisia ominaisuuksia, joissa käytetään sähköisiä keinoja petosten ehkäisemiseksi ja torjumiseksi, tämän artiklan 7 kohdassa tarkoitetuissa delegoiduissa säädöksissä säädetyllä tavalla kohtuullisen ajan kuluessa delegoitujen säädösten hyväksymisestä ja viimeistään ... [42 kuukautta tämän direktiivin voimaantulosta]**.
2. Jäsenvaltioiden myöntämät eurooppalaiset vammaisten henkilöiden pysäköintiluvat on tunnustettava vastavuoroisesti kaikissa jäsenvaltioissa.

3. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ***tai elinten*** on myönnettävä, uusittava tai peruutettava eurooppalainen vammaisten henkilöiden pysäköintilupa kansallisten sääntöjensä, menettelyjensä ja käytäntöjensä mukaisesti. Rajoittamatta asetuksen (EU) 2016/679 soveltamista jäsenvaltioiden on varmistettava tämän direktiivin soveltamista varten kerättyjen ja tallennettujen henkilötietojen turvallisuus, aitous ja luottamuksellisuus. Eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan myöntämisestä vastaava toimivaltainen viranomainen ***tai elin*** katsotaan asetuksen (EU) 2016/679 4 artiklan 7 kohdassa tarkoitetuksi rekisterinpitäjäksi, ja se on vastuussa henkilötietojen käsittelystä. Yhteistyö ulkoisten palveluntarjoajien kanssa ei sulje pois unionin oikeudesta tai kansallisesta lainsäädännöstä johtuvaa mahdollista jäsenvaltion vastuuta henkilötietovelvoitteiden rikkomisesta.
4. Asuinjäsenvaltion on myönnettävä tai uusittava eurooppalainen vammaisten henkilöiden pysäköintilupa vammaisen henkilön ***tai valtuutetun henkilön*** hakemuksesta ***kansallisen lainsäädännön mukaisesti***. Se on myönnettävä tai uusittava kohtuullisen ajan kuluessa hakemuksen päivämäärästä, joka on enintään ***90 päivää, paitsi jos vaadittavat arvioinnit ovat kesken. Jäsenvaltiot voivat myöntää ja uusia*** eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan ***maksutta tai periä sen myöntämiseen ja uusimiseen liittyvistä kustannuksista maksun. Jos tällainen maksu peritään, jäsenvaltioiden on varmistettava, että maksu ei ole suurempi kuin asiaankuuluvat hallinnolliset kulut eikä se estä tai pidätä vammaisia henkilöitä pyytämästä eurooppalaista vammaisten henkilöiden pysäköintilupaa.***

5. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että eurooppalainen vammaisten henkilöiden pysäköintilupa korvaa kaikki suosituksen mukaisesti kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla myönnetyt **■** voimassa olevat vammaisten henkilöiden pysäköintiluvat ***myöntämistä koskevan edunsaajan pyynnön yhteydessä ja joka tapauksessa viimeistään ... [viisi vuotta tämän direktiivin voimaantulosta]. Tähän päivään saakka jäsenvaltiot voivat päättää, että suosituksen 98/376/EY mukaisesti ennen ... [42 kuukautta tämän direktiivin voimaantulopäivästä] myönnettyillä vammaisten henkilöiden pysäköintiluvilla on niiden alueella sama vaikutus kuin eurooppalaisella vammaisten henkilöiden pysäköintiluvalla.***
6. Eurooppalainen vammaisten henkilöiden pysäköintilupa myönnetään tai uusitaan fyysisenä versiona. ***Jäsenvaltiot voivat päättää täydentää luvan fyysistä versiota digitaalisella versiolla sen jälkeen, kun komissio on vahvistanut 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitettut tekniset eritelmät. Jäsenvaltioissa, joissa luvan fyysisen version ohella on käytössä myös digitaalinen versio, vammaiset henkilöt voivat pyytää lupaa fyysisenä versiona tai halutessaan sekä fyysistä että digitaalista versiota. Digitaalinen versio ei saa sisältää enempää henkilötietoja kuin liitteessä II säädetty eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan fyysistä versiota varten annettavat tiedot. Digitaalisen version sisältämät henkilötiedot on salattava ja käytössä on oltava teknisiä varotoimia, joilla varmistetaan, että tallennusvälinettä lukevat vain valtuutetut käyttäjät.***

7. ***Komissio antaa viimeistään ... päivänä ...kuuta ... [12 kuukautta tämän direktiivin voimaantulopäivästä] 14 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla täydennetään tätä direktiiviä***
- a) ***vahvistamalla eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan fyysiseen versioon QR-koodi ja muita digitaalisia ominaisuuksia, joissa käytetään sähköisiä keinoja petosten ehkäisemiseksi ja torjumiseksi, ja***
- b) ***vahvistamalla yhteiset tekniset eritelmät, joilla varmistetaan eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan fyysisen version turvallisuus, mukaan lukien asianmukaiset turvatoimet henkilötietojen suojaamiseksi asetuksen (EU) 2016/679 mukaisesti, sekä yhteentoimivuuteen liittyvät kysymykset, kuten unionin yhteiset sovellukset lupien fyysisten versioiden digitaalisiin ominaisuuksiin, joissa käytetään sähköisiä keinoja petosten ehkäisemiseksi ja torjumiseksi, sisältyvien tietojen lukemiseksi.***
8. ***Siirretään komissiolle valta myös antaa 14 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla tarkistetaan tätä direktiiviä muuttamalla liitteessä II esitetyn eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan vakiomuotoisen mallin tietokenttiä, jos tällainen muutos on tarpeen, jotta voidaan mukauttaa mallia tekniseen kehitykseen, estää väärentäminen ja petokset tai puuttua väärinkäyttöön ja varmistaa yhteentoimivuus. Jäsenvaltioille annetaan delegoiduissa säädöksissä riittävästi aikaa tällaisten muutosten täytäntöönpanoon.***

III luku

Yhteiset säännökset

9 artikla

Digitaaliset versiot ja yhteiset tekniset eritelmät

- 1. Komissio hyväksyy täytäntöönpanosäädöksiä, joilla vahvistetaan esteettömät digitaaliset versiot eurooppalaiselle vammaiskortille ja eurooppalaiselle vammaisten henkilöiden pysäköintiluvulle, joiden tietokentät esitetään liitteissä I ja II, ja varmistetaan yhteentoimivuus.*
- 2. Komissio hyväksyy täytäntöönpanosäädöksiä, joissa vahvistetaan digitaalisten korttien ja lupien tallennusvälineen yhteiset tekniset eritelmät, jotka koskevat esimerkiksi eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan voimassaolon ja sarja- tai arkistonumeron todentamista, niiden aitouden tarkastamista, väärennösten ja petosten estämistä, näiden korttien ja lupien lukemista eri jäsenvaltioissa ja niiden käyttöä digitaalisen identiteetin lompakossa unionin tasolla.*

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 15 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.
4. ***Ennen kuin komissio hyväksyy täytäntöönpanosäädöksen, se kuulee vammaisia henkilöitä ja heitä edustavia järjestöjä sekä kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa²³ vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.***

10 artikla

Valvonta ja vaatimustenmukaisuus

1. Jäsenvaltioiden on ***komission tuella*** toteutettava tarvittavat toimenpiteet väärennösten ja petosten ***estämiseksi*** ja torjuttava aktiivisesti eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan vilpillistä ***myöntämistä*** ja käyttöä ja väärentämistä.

²³ EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1.

2. ***Jos jäsenvaltion alueella ilmenee toisen jäsenvaltion myöntämän eurooppalaisen vammaiskortin tai eurooppalaisen vammaisen henkilön pysäköintiluvan vakavaa tai systemaattista väärinkäyttöä, kyseisen jäsenvaltion on ilmoitettava*** asiasta kortin tai luvan myöntäneelle jäsenvaltiolle. Kortin tai luvan myöntäneen jäsenvaltion on varmistettava asianmukaiset jatkotoimet kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti.
Jäsenvaltioiden on vaihdettava tietoja korttien ja lupien väärinkäytöstä.
3. Jäsenvaltioiden on tehtävä ***tarpeen mukaan*** tarkastuksia sen varmistamiseksi, että niissä noudatetaan eurooppalaisesta vammaiskortista tai eurooppalaisesta vammaisten henkilöiden pysäköintiluvasta johtuvia velvoitteita ja vastaavia sellaisten vammaisten henkilöiden oikeuksia, joilla on kyseinen kortti tai lupa, ***myös avustajaeläinten osalta***, sekä vammaisia henkilöitä saattavien tai avustavien henkilöiden oikeuksia, mukaan lukien heidän henkilökohtaiset avustajansa.

11 artikla

Tiedon esteettömyys ja tietoisuuden lisääminen

1. ***Jäsenvaltioiden on asetettava eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan myöntämistä, uusimista tai peruuttamista koskevat ehdot, säännöt, käytännöt ja menettelyt julkisesti saataville esteettömissä muodoissa, myös digitaalisessa ja selkokielisessä muodossa, ja pyynnöstä vammaisten henkilöiden pyytämässä avustavissa muodoissa.***

2. *Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet lisätäkseen yleisön tietoisuutta eurooppalaisesta vammaiskortista ja eurooppalaisesta vammaisten henkilöiden pysäköintiluvasta ja antaakseen vammaisille henkilöille ja heitä edustaville järjestöille tietoa kyseisten kortin ja luvan hankkimisesta, käytöstä ja uusimisesta myös esteettömillä tavoilla. Komissio toteuttaa eurooppalaisen tiedotuskampanjan yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa ja edistää jatkuvasti tietoisuutta ja jakaa tietoa tämän direktiivin täytäntöönpanosta.*
3. *Jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteitä lisätäkseen viranomaisten ja yksityisten toimijoiden tietoisuutta eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan olemassaolosta ja käytöstä sekä kannustettava näitä viranomaisia ja toimijoita tarjoamaan vammaisille henkilöille erityisehtoja tai erityiskohtelua sekä pysäköintiehtoja ja -järjestelyjä mahdollisimman laajassa valikoimassa palveluita, muita toimintoja ja järjestelyjä.*
4. *Tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot on asetettava maksutta saataville selkeällä, kattavalla, käyttäjäystävällisellä ja helposti saavutettavalla tavalla, myös viranomaisten virallisen verkkosivuston kautta, tai muulla soveltuvalla tavalla direktiivin (EU) 2019/882 liitteessä I vahvistettujen asiaankuuluvien esteettömyysvaatimusten mukaisesti.*

12 artikla

Toimivaltaiset viranomaiset tai elimet ja yhteyspisteet

1. *Jäsenvaltioiden on nimettävä yksi tai useampi toimivaltainen viranomainen tai yksi tai useampi toimivaltainen elin, jotka vastaavat eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan myöntämisestä, uusimisesta ja peruuttamisesta.*
2. *Jäsenvaltioiden on nimettävä yksi tai useampi kansallinen yhteyspiste, jotta voidaan helpottaa jäsenvaltioiden ja komission välistä vuoropuhelua tämän direktiivin asianmukaisesta saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä ja täytäntöönpanosta. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle yhteyspiste tai yhteyspisteet viimeistään ...päivänä ...kuuta [kuusi kuukautta tämän direktiivin voimaantulosta].*

13 artikla

Vammaisia henkilöitä edustavat järjestöt

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vammaisia henkilöitä edustavia järjestöjä kuullaan aktiivisesti ja että ne osallistuvat aktiivisesti eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan kehittämiseen, täytäntöönpanoon ja arviointiin.

IX luku

Delegoidut ja täytäntöönpanosäädökset

14 artikla

Siirretyn säädösvallan käyttäminen

1. Komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat tässä artiklassa säädetyt edellytykset.
2. Siirretään komissiolle ... [tämän direktiivin voimaantulopäivästä] **viiden vuoden** ajaksi 7 artiklan 7 ja 8 kohdassa ja 8 artiklan 7 ja 8 kohdassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä. ***Säädösvallan siirtoa jatketaan ilman eri toimenpiteitä samanpituisiksi kausiksi, jollei Euroopan parlamentti tai neuvosto vastusta tällaista jatkamista viimeistään kolme kuukautta ennen kunkin kauden päättymistä.***
3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 7 artiklan 7 ja 8 kohdassa ja 8 artiklan 7 ja 8 kohdassa tarkoitetun säädösvallan siirron. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai jonakin myöhempanä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyyteen.

4. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se *kuulee vammaisia henkilöitä ja heitä edustavia järjestöjä sekä* kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.
5. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.
6. Edellä olevien 7 artiklan 7 tai 8 kohdan tai 8 artiklan 7 tai 8 kohdan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaikaa jatketaan kahdella kuukaudella.

15 artikla

Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa komitea. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.
2. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklaa.

V luku

Loppusäännökset

16 artikla

Täytäntöönpanon valvonta ja oikeussuojakeinot

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että tämän direktiivin noudattamisen **ja täytäntöönpanon valvonnan** varmistamiseksi on olemassa riittävät ja tehokkaat keinot.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin keinoihin kuuluvat
 - a) **säännökset, joiden mukaan vammaiset henkilöt tai heidän nimeämensä edustajat, jotka toimivat heidän puolestaan ja heidän suostumuksellaan tai heidän laillisen holhoojansa suostumuksella, voivat kansallisen lainsäädännön mukaisesti hakea muutosta toimivaltaisten viranomaisten tai elinten päätökseen, joka koskee eurooppalaisen vammaiskortin tai eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan myöntämistä, uusimista tai peruuttamista;**
 - b) säännökset, joiden mukaan vammaiset henkilöt voivat kansallisen lainsäädännön mukaisesti viedä asian tuomioistuimen tai toimivaltaisen hallintoelimen käsiteltäväksi, jos tässä direktiivissä ja ■ tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi annetuissa kansallisissa säännöksissä säädettyjä **velvoitteita tai** oikeuksia **ei noudateta tai niitä rikotaan;**

c) säännökset, joiden mukaan *yksi tai useampi seuraavista kansallisessa lainsäädännössä määritellyistä elimistä* voi kansallisen lainsäädännön ja menettelyjen mukaisesti aloittaa tuomioistuimessa tai toimivaltaisessa hallintoelimessä tämän direktiivin mukaisten velvoitteiden täytäntöön panemiseksi säädetyin oikeudellisen tai hallinnollisen menettelyn *oikeuksiaan puolustavien* vammaisten henkilöiden puolesta tai vammaista henkilöä tukeakseen tämän suostumuksella:

a) *julkiset elimet;*

b) *yksityiset yhdistykset, järjestöt tai muut oikeushenkilöt, joilla on oikeutettu intressi varmistaa, että tätä direktiiviä noudatetaan, kuten vammaisia henkilöitä edustavat järjestöt.*

17 artikla

Noudattamatta jättäminen ja seuraamukset

1. Jäsenvaltioiden on *kansallisen lainsäädäntönsä ja käytäntönsä mukaisesti* säädettävä *asianmukaisista toimenpiteistä, kuten* seuraamuksista, joita sovelletaan *viranomaisiin tai elimiin tai yksityisiin toimijoihin* tämän direktiivin nojalla annettujen kansallisten säännösten noudattamatta *jättämisen tai rikkomisen yhteydessä* ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet näiden sääntöjen täytäntöönpanon varmistamiseksi.

2. Säädettyjen **toimenpiteiden** on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia, ja niitä on täydennettävä tehokkailla korjaavilla toimilla.

18 artikla

Tiedonsaanti

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ■ viranomaiset asettavat julkisesti saataville tiedot erityisehdoista tai **erityiskohtelusta tai pysäköintiehdoista ja -järjestelyistä, joita ne tarjoavat vammaisille henkilöille 5 ja 6 artiklan mukaisesti, mukaan lukien verkkosivustoilla tai muilla sopivilla keinoilla.**

Kunkin jäsenvaltion on perustettava kansallinen verkkosivusto, joka sisältää yleistä tietoa eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan tavoitteista ja käytöstä, mukaan lukien tarvittaessa viittaukset näiden korttien ja lupien myöntämisestä, uusimisesta ja peruuttamisesta vastaaviin toimivaltaisiin viranomaisiin tai elimiin. Verkkosivustolla on myös oltava saatavilla yleistä tietoa viranomaisten vammaisille henkilöille tarjoamista erityisehdoista tai erityiskohtelusta, ja verkkosivuston on ohjattava käyttäjä asiaankuuluvien viranomaisten erityisille verkkosivustoille yksityiskohtaisempien tietojen saamiseksi. Nämä verkkosivustot voivat myös sisältää vastaavaa tietoa yksityisistä toimijoista kansallisella tasolla.

2. ***Jäsenvaltioiden on lisäksi kannustettava yksityisiä toimijoita asettamaan julkisesti saataville saavutettavissa muodoissa tiedot erityisehdoista tai erityiskohtelusta tai pysäköintiehdoista ja -järjestelyistä, joita ne tarjoavat 5 ja 6 artiklan mukaisesti.***

3. Tämän artiklan ***1 ja 2 kohdassa*** tarkoitetut tiedot on asetettava maksutta saataville selkeällä, kattavalla, käyttäjäystävällisellä ja helposti saavutettavalla tavalla ■ yksityisten toimijoiden tai viranomaisten virallisen verkkosivuston kautta, jos sellainen on saatavilla, tai muulla soveltuvalla tavalla direktiivin (EU) 2019/882 liitteessä I vahvistettujen palvelujen esteettömyysvaatimusten mukaisesti.

4. ***Asiaankuuluvan unionin lainsäädännön mukaisesti rajatylittävän henkilöliikenteen palveluntarjoajien on tarvittaessa varmistettava, että matkustajille, joilla on eurooppalainen vammaiskortti, annetaan selkeät tiedot erityisehdoista tai erityiskohtelusta, joita sovelletaan matkan eri osiin, tai että nämä tiedot asetetaan heidän saatavilleen.***

19 artikla

Unionin verkkosivusto

- 1. Komissio perustaa viimeistään ... [48 kuukautta tämän direktiivin voimaantulosta] erityisen unionin verkkosivuston eurooppalaista vammaiskorttia ja eurooppalaista vammaisten henkilöiden pysäköintilupaa varten. Unionin verkkosivustolla on oltava linkki 18 artiklassa tarkoitetuille kansallisille verkkosivustoille.*
- 2. Unionin verkkosivuston on oltava saatavilla kaikilla unionin virallisilla kielillä, kansainvälisellä viittomakielellä ja jäsenvaltioiden kansallisilla viittomakielillä sekä selkokielellä direktiivin (EU) 2019/882 liitteessä I vahvistettujen palvelujen esteettömyysvaatimusten mukaisesti. Unionin verkkosivustolla olevien tietojen on oltava helposti ymmärrettäviä niin, että käytetyn kielen vaikeusaste on enintään Euroopan neuvoston vahvistaman kieliä koskevan yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen B1-tasoa (keskitaso).*

20 artikla

Raportointi ja arviointi

1. Komissio antaa viimeistään ... [78 kuukautta tämän direktiivin voimaantulosta] ja sen jälkeen joka **neljäs** vuosi Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta.
2. **Edellä olevassa 1 kohdassa tarkoitettussa** kertomuksessa käsitellään eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan käyttöä muun muassa sosiaalisen ja taloudellisen, **teknologisen sekä muun merkityksellisen** kehityksen valossa, **erityisesti mahdollisten maksujen vaikutuksia, sitä, missä määrin tämän direktiivin täytäntöönpanolla on saavutettu sen tavoitteet, ja sen vuorovaikutusta muiden asiaankuuluvien unionin säädösten kanssa**, jotta voidaan arvioida, olisiko tätä direktiiviä tarpeen tarkistaa.

Tähän kertomukseen on sisällyttävä myös analyysi intersektionaalisesta syrjinnästä johtuvista erityisistä epäedullisista tilanteista painottaen erityisesti vammaisten naisten ja tyttöjen tilannetta. Intersektionaalinen syrjintä ymmärretään syrjintänä, joka perustuu vammaisuuden ja minkä tahansa muun, neuvoston direktiivien 79/7/ETY²⁴, 2000/43/EY²⁵, 2000/78/EY²⁶ tai 2004/113/EY²⁷ nojalla suojellun perusteen yhdistelmään.

3. *Komissio arvioi viimeistään ... [54 kuukautta tämän direktiivin voimaantulopäivästä] mahdollisia jäljellä olevia vammaisten henkilöiden vapaaseen liikkuvuuteen liittyviä aukkoja. Komissio ottaa tämän arvioinnin tulokset asianmukaisella tavalla huomioon päättäessään ovatko unionin tason lisätoimet tarpeen näihin aukkoihin puuttumiseksi.*
4. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle sen pyynnöstä ja hyvissä ajoin ■ tiedot, jotka komissio tarvitsee laatiakseen 1 kohdassa tarkoitetun kertomuksen.

²⁴ Neuvoston direktiivi 79/7/ETY, annettu 19 päivänä joulukuuta 1978, miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen asteittaisesta toteuttamisesta sosiaaliturvaa koskevissa kysymyksissä (EYVL L 6, 10.1.1979, s. 24).

²⁵ Neuvoston direktiivi 2000/43/EY, annettu 29 päivänä kesäkuuta 2000, rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta (EYVL L 180, 19.7.2000, s. 22).

²⁶ Neuvoston direktiivi 2000/78/EY, annettu 27 päivänä marraskuuta 2000, yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista (EYVL L 303, 2.12.2000, s. 16).

²⁷ Neuvoston direktiivi 2004/113/EY, annettu 13 päivänä joulukuuta 2004, miesten ja naisten yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta tavaroiden ja palvelujen saatavuuden ja tarjonnan alalla (EUVL L 373, 21.12.2004, s. 37).

5. *Edellä olevassa 1 kohdassa tarkoitettussa kertomuksessa* otetaan huomioon vammaisten henkilöiden, ■ asiaan liittyvien valtiosta riippumattomien järjestöjen näkemykset, *erityisesti* vammaisia henkilöitä edustavien järjestöjen sekä *talouden toimijoiden* näkemykset.

■

21 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on annettava ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään ... [30 kuukautta tämän direktiivin voimaantulopäivästä]. Niiden on viipymättä toimitettava nämä toimenpiteet kirjallisina komissiolle.
Niiden on sovellettava näitä säännöksiä viimeistään ... [42 kuukautta tämän direktiivin voimaantulopäivästä].
2. Kyseisissä jäsenvaltioiden antamissa säännöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

22 artikla
Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

23 artikla
Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty ...

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

LIITE I

EUROOPPALAISEN VAMMAISKORTIN MALLI

ETUPUOLI: englanninkielinen teksti ”European Disability Card” *ja sama teksti myöntävän jäsenvaltion kielellä tai kielillä*

KÄÄNTÖPUOLI: Myöntävän jäsenvaltion päätöksen mukaiset tiedot kyseisen jäsenvaltion kielellä tai kielillä.

BE European Disability Card
[national language]

A

[national language]/Name

[national language]/Surname

[national language]/Date of birth

[national language]/Card serial number

[national language]/Date of issuance

[national language]/Expiry date

1. Kortin koon on noudatettava **ISO/IEC 7810 -standardissa vahvistettua ID-1-muotoa.**

2. Kortissa on oltava:

- kortinhaltijan kuva;
- kortinhaltijan etu- ja sukunimi;
- kortinhaltijan syntymäaika;
- kortin **sarja-** tai arkistonumero.

3. Kortin värit ovat vaaleansininen ja tummansininen tässä liitteessä olevan kuvan mukaisesti ja siinä on käytettävä seuraavia viitetietoja:

- Tummansininen: CMYK 100, 90, 10, 0
RGB 0, 68, 148
- Vaaleansininen: CMYK 94, 63, 7, 1
RGB 0, 110, 183

4. Korttiin on merkittävä sen **myöntämispäivä ja** viimeinen voimassaolopäivä.
5. Kortissa on oltava maakoodi, jonka ympärillä on sininen ympyrä.
6. Kirjasintyyppi on Arial Regular ***tai jos se ei ole mahdollista, Sans Serif. Edusta- ja taustavärien välillä on oltava riittävä kontrasti.***
7. Sanat ”European Disability Card” kirjoitetaan Arial-kirjasintyyppillä ja pistekirjoituksella Marburgin järjestelmän mittoja käyttäen.
8. Vapaaehtoinen A-merkintä (kirjasintyyppillä ja pistekirjoituksella) voidaan lisätä, kun kortti oikeuttaa vammaisen henkilön henkilökohtaisen avustajan tai avustajien ***taikka muiden kansallisen lainsäädännön tai käytäntöjen mukaisesti tunnustettujen saattavien tai avustavien henkilöiden tai avustajaeläimen*** mukanaolon. ***A-merkintä voidaan antaa myös vammaisille henkilöille, joilla on lisääntynyt tarve saada tukea, kansallisen lainsäädännön tai käytäntöjen mukaisesti.***
9. Lisätään 7 artiklan 7 kohdassa tarkoitetun ***delegoidun säädöksen*** hyväksymisen jälkeen ***QR-koodi tai mahdollisesti muita digitaalisia*** ominaisuuksia, joissa käytetään sähköisiä keinoja petosten ehkäisemiseksi.

Kortin fyysisen version digitaaliset ominaisuudet voivat sisältää enemmän henkilötietoja kuin tässä liitteessä säädetyt fyysistä versiota varten annettavat tiedot. Pääsy näihin tietoihin on kuitenkin rajoitettava koskemaan myöntävän jäsenvaltion viranomaisia ja vain valtuutettuja käyttäjiä. Näiden henkilötietojen käsittelyssä on noudatettava asetusta (EU) 2016/679.

10. *Teksti on englannin kielellä ja myöntävän jäsenvaltion kielellä tai kielillä. Jos jäsenvaltio haluaa tehdä merkinnät kielellä, joka on muu kuin bulgaria, englanti, espanja, hollanti, iiri, italia, kreikka, kroaatti, latvia, liettua, malta, portugali, puola, ranska, romania, ruotsi, saksa, slovakki, sloveeni, suomi, tanska, tšekki, unkari tai viro, sen on tehtävä niin rajoittamatta muiden tämän liitteen säännösten soveltamista. Jos jäsenvaltio tekee merkinnät bulgariaksi tai kreikaksi, sen on laadittava kortista versio, jossa käytetään latinalaisia kirjaimia.*

LIITE II

EUROOPPALAISEN VAMMAISTEN HENKILÖIDEN PYSÄKÖINTILUVAN MALLI

ETUPUOLI

EUROPEAN PARKING CARD FOR PERSONS WITH DISABILITIES

[NATIONAL LANGUAGE]

[national language]/Date of issuance:

[national language]/Expiry date:

[national language]/Card serial number:

[national language]/ Issuing authority/organisation:

[national language]/Vehicle plate number (optional):

BE

KÄÄNTÖPUOLI

<input type="text"/> [national language]/Surname:	This card entitles the holder to local parking conditions and facilities available in the Member State concerned. [national language] When in use, the card is to be displayed at the front of the vehicle in such a way that the front of the card is clearly visible for checking purposes. [national language]
<input type="text"/> [national language]/Forename:	
<input type="text"/> [national language]/Date of birth:	

•

1. Eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan mitat:
 - korkeus: 106 mm
 - leveys: 148 mm
2. Luvan värit ovat tummansininen ja keltainen tässä liitteessä olevien kuvien mukaisesti ja siinä on käytettävä seuraavia viitetietoja:
 - Tummansininen: CMYK 100, 90, 10, 0
RGB 0, 68, 148
 - Keltainen: CMYK 94, 63, 7, 1
RGB 255, 237, 0

3. Eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan etu- ja kääntöpuoli on jaettu pystysuunnassa kahteen osaan.
- a) Etupuolen vasemmassa osassa on
- tummansininen pyörätuolitunnus keltaisella pohjalla;
 - luvan **myöntämispäivä ja** viimeinen voimassaolopäivä;
 - luvan sarjanumero;
 - myöntävän viranomaisen tai järjestön ■ nimi;
 - rekisterikilven numero, **jos** lupa on liitetty ajoneuvoon ja jäsenvaltio vaatii sitä. **Niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka eivät vaadi rekisterikilven numeroa, luvassa ei saa olla asiaankuuluvaa tietokenttää.**
- b) Etupuolen oikeassa osassa on
- suuraakkosin kirjoitettu **englanninkielinen** teksti ”European Parking Card for persons with disabilities” **ja** sama teksti myöntävän jäsenvaltion **kansallisilla** kielillä **ja pistekirjoituksella Marburgin järjestelmän mittoja käyttäen;**

- taustana on myöntävän jäsenvaltion tunnus, jota ympäröi unionia symboloivien tähtien rengas;
- *lisätään 8 artiklan 7 kohdassa tarkoitetun delegoidun säädöksen hyväksymisen jälkeen QR-koodi tai mahdollisesti muita digitaalisia ominaisuuksia, joissa käytetään sähköisiä keinoja petosten ehkäisemiseksi.*

Luvan fyysisen version digitaaliset ominaisuudet voivat sisältää enemmän henkilötietoja kuin tässä liitteessä säädetyt fyysistä versiota varten annettavat tiedot. Pääsy näihin tietoihin on kuitenkin rajoitettava koskemaan myöntävän jäsenvaltion viranomaisia ja vain valtuutettuja käyttäjiä. Näiden henkilötietojen käsittelyssä on noudatettava asetusta (EU) 2016/679.

- c) Kääntöpuolen vasemmassa osassa on
- luvanhaltijan suku- ja etunimet;
 -
 - luvanhaltijan syntymäaika;

d) Kääntöpuolen oikeassa osassa on ***englannin kielellä ja luvan myöntävän jäsenvaltion kansallisella kielellä tai kielillä*** kirjoitettu

- teksti ”Tämä pysäköintilupa oikeuttaa käyttämään vammaisille henkilöille varattuja pysäköintiehtoja ja -järjestelyjä siinä jäsenvaltiossa, jossa luvanhaltija oleskelee.”;
- teksti ”Lupa on sitä käytettäessä kiinnitettävä ajoneuvon etuosaan siten, että luvan etupuoli on tarkastusta varten kokonaan näkyvillä.”.

4. ■ Teksti on ***englannin kielellä ja*** myöntävän jäsenvaltion kielellä tai kielillä. Jos jäsenvaltio haluaa tehdä merkinnät kielellä, joka on muu kuin bulgaria, englanti, espanja, hollanti, iiri, italia, kreikka, kroaatti, latvia, liettua, malta, portugali, puola, ranska, romania, ruotsi, saksa, slovakki, sloveeni, suomi, tanska, tšekki, unkari tai viro, sen on tehtävä niin rajoittamatta muiden tämän liitteen säännösten soveltamista. Jos jäsenvaltio tekee merkinnät bulgariaksi tai kreikaksi, sen on laadittava luvasta versio, jossa käytetään ■ latinalaisia kirjaimia.

■

Or. en